

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vnímání terorismu v České republice a ve světě

Autor práce: Matěj Soukup

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D

Katedra: právních oborů a bezpečnostních studií

2022

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Matěj Soukup

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Vnímání terorismu v České republice a ve světě

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Perception of terrorism in the Czech Republic and in the world

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 11/2021

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění názoru a vnímání ohrožení teroristickým útokem u vybrané skupiny obyvatelstva. Vedlejším cílem práce je charakteristika terorismu.

Student: Matěj Soukup	20.11.2021 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D	20.11.2021 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6.12.2021 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	8.12.2021 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	14.12.2021 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SOUKUP, M. *Vnímání terorismu v České republice a ve světě*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: *PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D*

Klíčová slova: Terorismus, prevence, motivy, historie, vnímání

Práce řeší problematiku v oblasti terorismu. Pojednává o typologii terorismu, rozebírá jednotlivé metody páčání tohoto činu. Probírá historii a jednotlivé historické události. Rozebírá Bezpečnostně informační službu České republiky. Rozebírá jednotlivé největší teroristické skupiny. Psychologické motivy páčání teroristického útoku. Rozbor prevence terorismu v rámci Evropské unie a České republiky. V praktické části je rozebráno dotazníkové šetření, které se zaměřuje na vnímání terorismu občanů Karlovarského kraje.

ABSTRACT

SOUKUP, M. *Perception of terrorism in the Czech Republic and in the world:* Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2022. 64 pp. Supervisor: *PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.*

Key words: Terrorism, prevention, motives, history, perception

The work addresses the issue of terrorism. It deals with the typology of terrorism, the various methods of committing the act. Discusses history and individual historical events. Analyzes the Security Information Service of the Czech Republic. It analyzes the individual largest terrorist groups. Psychological motives for committing a terrorist attack. Analysis of terrorism prevention within the European Union and the Czech Republic. The practical part discusses the questionnaire survey, which focuses on the perception of terrorism in the citizens of the Karlovy Vary region.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Terorismus	10
2.1 Typologie terorismus	12
2.1.1 Z hlediska původce hrozby	12
2.1.2 Z hlediska cíle útoku.....	13
2.1.3 Z hlediska nástrojů terorismu	14
2.2 Metody teroristických útoků	16
2.2.1 Formy teroristických útoků	16
3 Historie terorismu	18
4 Bezpečnostní informační služba České republiky	21
5 Teroristické skupiny	23
6 Motivy teroristických útoků	27
7 Prevence terorismu	30
7.1 Prevence terorismu v rámci Evropské unie	30
7.1.1 Protiteroristické politické nástroje Evropské unie	32
7.2 Prevence terorismu v České republice	34
7.2.1 Případy Teroristických útoků v České republice	38
8 Dotazníkové šetření.....	39
Závěr	56
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam tabulek a grafů	61
Přílohy	62

Úvod

Tato bakalářská práce zahrnuje popis zkoumané problematiky, charakterizuje stav poznání nebo praxe v oblasti, která je předmětem bakalářské práce.

Terorismus není ničím novým, neboť se ve světě vyskytuje už od dřívějších dob a bude se vyskytovat i nadále v budoucnu. Stále se vyvíjí a mění. Setkáváme se s ním skoro každý den, především v médiích. Může se objevit prakticky kdykoliv a kdekoliv a o to víc je nebezpečný, než se ve skutečnosti zdá. Nikdy nevíme, kde a kdy se s ním můžeme setkat. Přesto, že si myslíme, že se nás v České republice skoro netýká, není tomu tak. Zasahuje do okolních zemí České republiky a postihl i zbytek celého světa.

Terorismus je nebezpečný hlavně proto, že je nepředvídatelný. Teroristé totiž nikde nesdělují, kde a kdy zaútočí, proto je těžké se ubránit nebo teroristickému útoku celkově zabránit. Většina teroristů ale používá stejnou metodu páchání teroristických útoků. Zaměřují se především na velká shromáždění lidí. Ta mohou být například na letištích, v metrech, na akcích nebo také v obchodních centrech. Bohužel stejně nikdy nevíme, kde a kdy se terorista objeví, a proto není úplně možné, aby se útokům zabránilo.

Teoretická část této práce se zabývá historií terorismu, jeho děním v České republice a ve světě celkově. Rozebírá jednotlivé teroristické skupiny a jejich motivy k páchání teroristických útoků. Nakonec je také nutné se zaměřit i na prevenci proti teroristickým útokům v rámci Evropské unie a v České republice.

Praktická část je realizována dotazníkovou metodou, která se zaměřuje na občany v Karlovarském kraji, na jejich postoj k terorismu, jejich poznatky a názory.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění názoru a vnímání ohrožení teroristickým útokem u vybrané skupiny obyvatelstva. Vedlejším cílem práce je charakteristika terorismu.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části - teoretickou a praktickou. Teoretická část se dělí do sedmi kapitol. Zabývá se celkovým pojmem terorismus. Tím, jak se od sebe jednotlivé teroristické útoky liší, jaké jsou jednotlivé druhy spáchání tohoto aktu. Řeší historický vývoj terorismu - jak se postupem času formoval až do dnešní podoby. Charakterizuje důležitý orgán pro tuto problematiku v České republice, konkrétně Bezpečnostně informační službu. Rozebírá nejznámější teroristické skupiny a jaké jsou důvody páchaní teroristických útoků z psychologického hlediska. Zabývá se také prevencí terorismu v rámci Evropské unie a preventivní činností v České republice.

Pro bakalářskou práci byla zvolena rešerše literatury. Autor zde prohledal dostupné zdroje k tomuto tématu a vybral vhodné zdroje literatury. Dále zde byla využita analýza a syntéza.

Dotazníkové šetření je jedna z metod kvantitativního šetření. Podle kontaktu s respondenty se liší jednotlivé techniky dotazování, a to osobní, telefonické, písemné a elektronické. Dotazníkovou metodou se dají získat data o chování, víře, postoji, názory atd.

V praktické části autor využil elektronické dotazníkové šetření pro občany Karlovarského kraje. Dotazník byl šířen přes sociální síť. Dotazník byl sestav na stránce s názvem survio.cz. Zaměřuje se na to, aby autor zjistil jejich vnímání a pocity z teroristických útoků. Zda se cítí v ohrožení, jaké vnímají riziko z tohoto aktu, popřípadě co by vylepšili.

2 Terorismus

„Terorismus je obecně chápán jako násilná metoda činnosti extremistických hnutí, pro kterou je typické organizované a plánované destruování a vraždění nebo hrozba těmito postupy k zastrašování a vydírání státních orgánů, obyvatelstva, za účelem dosažení určitých, ať již politických, národnostních či jiných důvodů daného extremistického hnutí.“¹ Toto je jedna z definic terorismu, podle pana Chmelníka. Avšak lidé se nemohou shodnout na jednotné definici terorismu, proto je zde uvedena ještě jiná definice. Podle pana Krejčího: „Terorismus je systematické využívání fyzického násilí, a to převážně vůči civilistům.“² Již starší slovník definuje pojmy teror a terorismus jako hrůzu, hrůzovládu, „použití všech forem fyzického a psychického násilí ke zdolání osobního nebo společenského odporce.“³

Teroristický útok je chápán jako množina určitých činů, které mohou, svou podstatou, způsobem spáchání nebo kontextem, vážně narušit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních ráďů se jedná také o skutky, které byly spáchány s jasným úmyslem. Například významným způsobem zastrašit obyvatelstvo, nepatřičně přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání určitých kroků, fakticky destabilizovat nebo zničit základní politickou strukturu, ústavní, hospodářské nebo sociální stavby země. Mnoho zdrojů poukazuje, že teroristé většinou nechtějí, aby po jejich útocích zbylo příliš obětí, neboť by tím mohli přijít o podporu veřejnosti, o kterou jim především jde. Cílem teroristických útoků tedy není vysoký počet obětí, ale vyvolat ve veřejnosti pocit strachu, anebo podnítit vzpouru v zemi. V poslední době mají teroristé, avšak spíše za cíl co nejvíce obětí a s tím vyvolat pocit strachu.⁴

¹ CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Linde Praha, a.s., 2001. s. 26. ISBN: 80-7201-265-7.

² KREJČÍ, O., Mezinárodní politika. Praha: Ekopress, 6. vyd. 2021, s. 433. ISBN 978-80-87865-63-7.

³ REJMAN, L., Slovník cizích slov. Praha: SPN, 1966. s. 541.

⁴ BRZYBOHATÝ, M., Terorismus I.: Police History. 1. vyd. Praha, 1999. s. 141. ISBN 80-902670-1-7

V České republice za účelem zefektivnění boje proti terorismu přijal Parlament zákon č. 455/2016 Sb., kterým se mění trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) a další související zákony (trestní řád, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim a zákon o zbraních). Tento zákon mění trestní odpovědnost fyzických i právnických osob a zohledňuje závazky vyplývající zejména z trestního práva Evropské unie.⁵

⁵ Bulletin advokacie [online]. 2017 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku%E2%80%8B-poznamky-k-orientacnimu-studiu>

2.1 Typologie terorismus

*„Terorismu je téměř vždy akt násilný, nepředvídatelný. Obvykle je zaměřen na civilisty a vede k vytvoření atmosféry strachu ve společnosti za účelem dosažení politických či jiných cílů.“*⁶ Teroristickou hrozbu můžeme rozčlenit do několika dílčích oblastí. Z hlediska původce hrozby, cíle útoku a použitých nástrojů terorismu. Při hodnocení relevance hrozby pro Českou republiku byla použita kritéria pravděpodobnosti a závažnosti dopadů útoku, přičemž jsou hodnoceny na škále nízká, střední a vysoká.

2.1.1 Z hlediska původce hrozby

Islámský radikalismus

V současné době je s teroristickými útoky spojován nejčastěji islámský radikalismus. Řadě teroristickým útokům, které v poslední době nastaly a získaly si největší veřejnou pozornost, spáchali osoby, které se veřejně hlásili radikálně islamistické ideologii, popřípadě se jednalo o osoby přímo napojené na mezinárodní teroristické organizace.

Politický extremismus

S ostatními „teroristickými skupiny“ s pravicovým a levicovým extremistickým kontextem má Česká republika dlouholeté zkušenosti. V ČR působí mnoho skupin, které je možné označit za extremistické, současně některé z nich mají mezinárodní vazby. Členové těchto skupin se dopouští trestné činnosti, často trestných činů násilného charakteru. Přes vyšší četnost výskytu tohoto skutků ve srovnání s islámským radikalismem lze říci, že hrozba hrozící od členů pravicových a levicových skupin nepřevyšuje riziko útoku islámských radikálů.⁷

Teroristé jednající samostatně

Takzvaně osamělí vlci. V současné chvíli můžeme říct ve Česká republika patří mezi pár evropských zemí, které ve své novodobé historii nezažily klasický teroristický útok. Často se jedná o psychicky narušené osoby, které teroristické činy psychicky

⁶ Záchraný kruh. Zachranný kruh [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/terorismus/terorismus-a-jine-hrozby.html>

⁷ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [//www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx](http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx)

uspokojují. Jako útok jedince můžeme označit případ který se stal v roce 2015 v Uherském Brodě. Jednalo se o muže, který vstoupil do restaurace a střelnou zbraní usmrtil 8 osob. Poté co čin dokonal spáchal muž sebevraždu.⁸

Zahraniční bojovníci

Pojem zahraničních bojovníků se týká cizinců zapojených v různých ozbrojených konfliktech. Tento fenomén si můžeme ukázat na ozbrojených střetech v Sýrii. V tomto komplikovaném a krvavém konfliktu je zapojena řada států, z nichž mnohé mají významnou zahraniční podporu. Této nepřehledné situace využily i některé teroristické organizace k obsazení poměrně rozsáhlého území a získání nových prostředků pro vlastní činnost, např. Islámský stát. Tato skupina prostřednictvím propracované propagandy verbuje nové členy k tomu, aby se do konfliktu aktivně zapojili a podpořili teroristickou organizaci. Nábor zahraničních bojovníků probíhá i v zemích Evropské unie, odkud již do konfliktních zón odešlo bojovat tisíce lidí.⁹

2.1.2 Z hlediska cíle útoku

Útok na kritickou infrastrukturu

Jedním z hlavních úkolů každého státu je ochrana vlastní kritické infrastruktury. Česká republika má tuto oblast poměrně kvalitně legislativně zajištěnou. Zejména zahrnuje i problematiku Kyberterorismu, za který lze považovat politické, náboženské nebo ideově motivované akty v kyberprostoru. Pro teroristické skupiny představuje kritická infrastruktura spíše druhotný cíl, a to i navzdory faktu, že její narušení může způsobit fatální škody na majetku a vážně ohrozit zdraví a života masivního počtu obyvatelstva.

Útok na měkké cíle

V první řadě je důležité vymezit pojem „měkké cíle“. Obvykle se takto označují místa s vysokou koncentrací osob. Jedná se především o nákupní centra, nemocnice, školy, prostředky hromadné dopravy, sportovní, kulturní a společenské události, které

⁸ Lidovky. Lidovky [online]. 2015, 2015 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/strelba-v-uherskem-brode-utocnik-zabil-osm-lidi-pote-se-sam-zastrelil.A150224_142520_in_domov_sk

⁹ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [//www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx](http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx)

nejsou nijak významně chráněné. Opakem měkkých cílů jsou cíle takzvaně tvrdé. Jedná se o prostory, které jsou významně zabezpečeny. Mezi tyto objekty patří zejména letiště a jaderné elektrárny. Především proto bývají měkké cíle častým cílem útoku. Kvůli obecně nižší ochraně může mít útok na ně potenciálně tragické následky pro fyzické osoby.¹⁰

Zvlášť ohrožené objekty a osoby

Mezi další objekty, které se mohou stát potencialem cílem útoku se mohou stát prostory, které mají pro konkrétní teroristickou skupinu vysokou symbolickou hodnotu. Jedná se o objekty, které můžeme zařadit do kategorie spojená s náboženskou symbolikou, budovy zastupitelských úřadů, redakce časopisů, sídla médií nebo výstavy které zveřejňují kontroverzní obsah, sídla úřadů veřejné správy, politických stran, policejní a vojenské objekty.

Ohrožení českých občanů či objektů v zahraničí

Rizikové jsou v tomto ohledu především únosy českých občanů, ke kterým v minulosti opakovaně došlo. Za posledních 10 let bylo zaznamenáno několik únosů občanů České republiky zejména na území Iráku, Pákistánu, Libanonu a Libye. Útočníci se obvykle nezaměřují speciálně na české občany, většinou se jedná o náhodně vybrané oběti, které se pohybují bez dostatečné ochrany, a tím se stávají snadným cílem. Ohrožené mohou být i české budovy zastupitelských úřadů v zahraničí. Zvýšené riziko útoku hrozí zejména v zemích, kde právě probíhá válečný konflikt, ve kterém jsou zapojeny teroristické skupiny.¹¹

2.1.3 Z hlediska nástrojů terorismu

Zneužití zbraní hromadného ničení, konvenčních zbraní, výbušnin a položek dvojího užití

Využití zbraní hromadného ničení pro teroristické účely je často kladenou otázkou. V historii se objevuje jen málo příkladů, kdy by k útoku s jejich využitím opravdu došlo. Jejich následky mohou být velmi rozlehlé a jejich psychologický dopad

¹⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [//www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.asp](http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.asp)

¹¹ Tamtéž

obrovský. Některé mezinárodní teroristické organizace přímo veřejně přiznaly snahu o získání zbraní hromadného ničení. Avšak stále převládá soustředění se na „konvenční“ způsoby útoků. Využití jaderných, chemických a biologických zbraní vyžaduje znalost experta a může být organizačně, finančně i logisticky obtížné.¹²

Financování terorismu a ostatní podpůrné aktivity

I když se Česká republika nemusí stát přímo terčem teroristického útoku, může svou leností nebo nedůsledností neúmyslně přispět k ohrožení terorismem v ostatních zemích. Teroristé mohou využívat Českou republiku při získávání nebo při převodu peněz. České území může sloužit pro přesun osob, které jsou spojené s teroristickými skupinami, případně může být vnímáno jako bezpečné místo pro úkryt před bezpečnostními složkami ostatních států nebo přípravu teroristického útoku. *“V roce 2015 se v médiích objevily zprávy, že někteří teroristé vnímají Prahu jako bezpečné tranzitní místo, neboť se zde lze údajně snáze vyhnout pozornosti bezpečnostních složek. Jakkoliv může být takové přesvědčení mylné či nepodložené, nelze vyloučit, že teroristé mohou české území dále využívat. Je proto důležité se na tyto aktivity soustředit a v maximální možné míře jim zamezovat“*¹³

¹² BRZYBOHATÝ, M. a kol., Terorismus a my: Computer Press. 1.vyd. Praha, 2001. s. 11 ISBN 80-7226-584-9

¹³ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [//www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx](http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx)

2.2 Metody teroristických útoků

Akty násilí, které teroristé využívají, mají v lidech vyvolat pocit strachu, nejistoty a nebezpečí. K dosažení svých cílů využívají teroristické skupiny nebo samostatní jedinci tyto metody:

- Atentáty – většinou se provádí na jedince s důležitým státním postavením a jedná se o jednu z nejstarších metod terorismu.
- Použití pěchotních zbraní – jedná se o zbraně typu minomet, raketomet, útočná puška a ostatní zbraně stejného charakteru. Tato metoda je zejména typická pro organizace jako je např. Hamás, které mají k těmto zbraním přístup.
- Použití zbraní hromadného ničení – Jedná se v současné době o nejvíce obávanou teroristickou metodou.
- Pumové útoky – V této době se jedná o jednu z nejvíce používaných metod teroristů po celém světě. Nejvíce používaný jsou především automobily. Tato metoda je určena jak proti jednotlivcům, tak budovám.
- Rukojmí a únosy lidí – Mezi nejčastější praktiky teroristů bylo v 70. letech 20. století únosy letadel, určené pro vydírání vlád jednotlivých států. Avšak po vzniku speciálních policejních a vojenských jednotek bylo od této metody převážně opuštěno.
- Sebevražedné atentáty – Jedná se o metodu, kde dochází ke kombinaci atentátu a bombového útoku. Tuto metodu nejvíce využívají islámští fundamentalisté. Užívá se zejména v uzavřených prostorech.¹⁴

2.2.1 Formy teroristických útoků

Ohrožení výbušnými látkami

U této formy terorismu rozlišujeme několik typů ohrožení. Nejprve se objeví hrozba použitím výbušného systému. Jako další dojde k nalezení podezřelého předmětu a v poslední fázi dojde k výbuchu předmětu v budově či na jiném místě. Takovéto ohrožení se vyskytují i na území České republiky. V případě že hrozí možnost výbuchu

¹⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

zjišťuje policie, zda se na daném místě nenachází předmět, který by mohl být potencionálním zdrojem výbuchu. Současně s tím hledá anonymního oznamovatele.

Podezřelé předměty a poštovní zásilky

Jedná se o takový předmět, o jehož umístění, účelu, původu, vnější formě, majiteli nejsou známy žádné informace nebo jsou podezřelé. Pokud dojde k nálezů takového předmětu je potřeba důkladně a důsledně prošetřit jeho původ a zda se nejedná o nástražný výbušný systém. To provádí policejní pyrotechnici za účasti dalších složek integrovaného záchranného systému. Pokud dojde k výbuchu je důležité si uvědomit, že může dojít k další explozi. To mohou zapříčinit zbytky nevybuchlé výbušniny anebo únik výbušných látek z poškozených inženýrských sítí. Nástražný výbušný systém také může obsahovat některou z nebezpečných látek. Situaci na místě řeší ve spolupráci složky integrovaného záchranného systému. Ostatní zúčastněné osoby musí jednat velmi opatrně a dbát pokynů těchto složek.¹⁵

Kybernetický terorismus

Jedná se o nejnovější formu terorismu. Jednotlivé útoky na počítače a počítačové sítě jsou velmi ničující pro všechny vyspělé společnosti. Například může nastat nekontrolovatelný chaos v letecké, železniční a autobusové dopravě. Dále dojít k zablokování rozvodů vody, elektřiny nebo plynu. Proto se v poslední době mnoho společností věnuje svou pozornost problematice virů a antivirové ochrany.¹⁶

Nové hrozby terorismu

Svoji pozornost začali teroristické organizace věnovat získání látek používaných k výrobě zbraní hromadného ničení. Může se jednat o chemické či biologické látky, ze kterých mohou vzniknout zbraně k ohrožení obyvatelstva. Může se například jednat o nebezpečné látky v potravinách, vodě a ventilacích. Oproti ostatním teroristickým útokům může být při použití těchto nebezpečných látek ohrožen život několika desítek tisíc lidí a většina dotčených osob může přijít i o život.¹⁷

¹⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [//www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx](http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx)

¹⁶ JIROVSKÝ, V., Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství. Praha: Grada, 2007. s. 13. ISBN 978-80-247-1561-2.

¹⁷ Záchraný kruh. Zachranný kruh [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/terorismus/terorismus-a-jine-hrozby.html>

3 Historie terorismu

Terorismus je s lidstvem od prvopočátku. Již atentáty ve starém Řecku a Římě měli v sobě určité stopy terorismu. V novodobé historii byl pojem „terorismus“ poprvé použitý v souvislosti s Velkou francouzskou revolucí, kdy označoval vládu státu založenou na násilí a hrozbách násilí. Jednalo se o státní teror uplatňovaný policií, armáda vůči vlastním občanům. Po vzniku totalitních států na počátku 20. století můžeme pojem terorismus spojit s principy a obsahem jejich politiky. V 50. letech se v některých zemích snažili odloučit z koloniálního systému, a pojem terorismus je v tomto období spojován s bojem za nezávislost nebo náboženskými konflikty. Do budoucna se největší teroristickou hrozbou stalo hnutí židovských odbojářů v Palestině, kteří ve 40. letech zahájili boj proti britské nadvládě a palestinským Arabům.¹⁸

Od druhé poloviny 20. století se dá hovořit o soudobném terorismu. V této době vznikají různé teroristické organizace. V současnosti je terorismus spojován především s náboženstvím. Hodně častými jsou sebevražedné útoky. Motivace nyní spočívá v náboženských změnách a změny jsou i ve struktuře teroristických organizací. Jedná se o různě rozptýlené organizace, kde není téměř žádná vnitřní organizace.¹⁹

Další vlna terorismu se pojí s koncem 60. let 20. století, které souvisejí s válkami v Koreji a Vietnamu. Válka v Indočíně poukázala na možnost porazit moderní techniku, vyzbrojenou armádu a vládní moc prostřednictvím menších ozbrojených skupin. Začali vznikat marxistickoanarchistické skupiny jako například RAF v Německu, Rudé brigády v Itálii a Přímá akce ve Francii a také separatistické organizace, mezi které patří např. irská IRA nebo baskická ETA. Avšak nejvíce výrazné skupiny této etapy byly skupiny pro osvobození Palestiny. Palestinské organizace byly úzce napojeny na arabské státy, které široce podporovaly jejich úmysly. V této době se poprvé objevuje termín mezinárodní terorismus, poukazující na skutečnost, že určité teroristické skupiny uskutečnili většinu svých útoků v zahraničí a mnoho jich spolu úzce spolupracovalo. Metodou typickou pro toto období je letecké pirátství.²⁰

¹⁸ FOLTIN, P. & ŘEHÁK, D., Historický vývoj terorismu. Obrana a strategie. 2006, s. 51.

¹⁹ CARR, C.: Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům, 1. vyd. Praha: Práh, 2002, s. 134. ISBN 80-725-2063-6.

²⁰ FOLTIN, P. & ŘEHÁK, D., Historický vývoj terorismu. Obrana a strategie. 2006, s. 53.

Poslední období terorismu, které ovlivnilo svět, se odehrála v uplynulých dvaceti letech, a je spojena s aktivitou pravicových a náboženských teroristů. Nejvýraznější odlišností pravicových teroristických skupin je snaha vyhnout se pozornosti. V mnoha případech byli skrytě podporováni vládou, policií nebo armádou. Nejčastěji se jednalo o odstranění nepřijemných osob, což se velmi často dělo v jihoamerických zemích, ale i ve Španělsku, Turecku a Irsku. Do stejné etapy spadá i muslimský fundamentalismus, jeho rozšíření souvisí s vítězstvím Íránské revoluce v roce 1979. Z fundamentalismu se pak odčleňují především šíitský, ale i sunitský terorismus. Fundamentalističtí teroristé jsou připraveni v teroristickém útoku položit život, obvykle se jedná o formu sebevražedného bombového útoku. Terorismus je silně rozšířený v západních vyspělých státech. Rozdělení sociální skupiny a svoboda slova, vyznání jsou ideální půdou pro vznik extremismu a dále terorismu.²¹

Dlouho dobu byl terorismus považován za záležitost vnitřní bezpečnostní politiky státu. Globalizací terorismu zhruba od 70. let 20. století a schopnost teroristických skupin získat zbraně hromadného ničení se stal i záležitostí vnější bezpečnostní politiky. Terorismus byl chápán jako nevojenská hrozba, ale postupem času se z toho stala i hrozba vojenského charakteru. Stoupající intenzitou si v řadě případů vynutila nasazení armády pro potlačení vnitřního terorismu, a také v boji proti režimům podporujícím terorismus. Nejnovějším znakem teroristických útoků je jejich rozsáhlost a brutalita. V dnešních dobách jsou teroristé schopni a ochotni zabít neselektivně vybrané civilisty v mnohem větší míře než v letech minulých. Dříve byla snaha o co nejvíce pozornosti s malým počtem úmrtí. To však dnes již neplatí. Dnes je hlavním cílem teroristického útoku zabít co největší počet osob a způsobit rozsáhlé materiální škody a hospodářské ztráty, o čemž svědčí především teroristické útoky v posledních let.²²

Nejznámější teroristický útok se stal 11. září roku 2001 kdy se islámští teroristé napojení na Al Káidu zmocnili 4 letadel, které poté použili k uskutečnění teroristické akce. Dvě z těchto letadel narazili do věží Světového obchodního centra v New Yorku, jedno spadlo na budovu Pentagonu ve Washingtonu a čtvrté se zřítilo v Pensylvánii. Tento

²¹ FOLTIN, P. & ŘEHÁK, D., Historický vývoj terorismu. Obrana a strategie. 2006, s. 55.

²² SHARP, M.E., Encyklopedie světový terorismus: přeložil Hurník, Z., Tůma, P., Svojtka & Co. 1. vyd. Praha, 2001, s. 521. ISBN 80-7237-340-4

teroristický útok si v konečném součtu vyžádalo 2973 obětí. Důsledkem tohoto činu Spojené státy americké vyhlásili válku proti terorismu.²³

O rok později 23.září v Moskvě do divadla na Dubrovce vtrhlo 40 čečenských ozbrojenců. Jejich hlavní požadavek bylo ukončení války v Čečensku a propuštění zajatců. Bylo zde drženo 850 rukojmích. Tento teroristický akt trval do 26. září. Celkově si události v moskevském divadle vyžádaly smrt kolem 170 lidí, z toho nejméně 130 rukojmích.²⁴

²³ Aktuálně [online]. [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/11-zari-2001-11-9-terorismus/r~i:wiki:1716/>

²⁴ Česká televize [online]. Praha, 2017 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2281882-stovky-rukojmich-zahadny-vrazedny-plyn-pred-15-lety-obsadili-cecenci-moskevske-divadlo>

4 Bezpečnostní informační služba České republiky

Jelikož je v současnosti terorismus hlavně mezinárodním úkazem, před kterým není v bezpečí žádná země, je základní povinností bezpečnostně informační služby v této oblasti především mezinárodní spolupráce. V zájmu bezpečnostně informační služby jsou také aktivity zaměřené na nábor nebo získávání finanční či jiné logistické podpory terorismu. Aktuálním hlavním myšlenkovým zdrojem mezinárodního terorismu je džihádismus, nejradikálnější součást islámských ideologií.²⁵

Vzájemná výměna zpravodajských informací v rámci mezinárodní spolupráce již zabránila mnoha snahám o provedení teroristických útoků či jiným aktivitám spojených s terorismem, např. propagaci, náboru či budování logistických podpůrných základů. Takové aktivity, které předcházejí teroristickým útokům, se mohou vyskytnout také na území ČR. V případě propagace a náboru je společným jmenovatelem proces radikalizace. Podle bezpečnostně informační služby České republiky: *„Jde o jev, kterému je věnována velká pozornost, protože je hnacím motorem terorismu a z hlediska působnosti zpravodajských služeb je nejdůležitějším okamžikem pro získání kritických informací pro prevenci terorismu.“*²⁶

V oblasti logistické podpory teroristických sítí je stěžejní financování terorismu. V posledních letech došlo k vyvinutí promyšlenějších způsobů převodů peněz od dárců k příjemcům. Džihádistická propaganda je fenomén, na který je teroristy kladen stále větší důraz, neboť stojí na počátku vývojových procesů vedoucích k teroristickým útokům. Vzhledem k tomu, že stále častěji využívá moderních technologií, nelze její vliv trvale omezit nebo dokonce přerušit.

²⁵ Bezpečnostní informační služba. BIS online]. Praha: Zpravodajská služba České republiky, 2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

²⁶ Tamtéž

Teroristé stále hledají nové formy, metody a cíle útoků, neboť musí překonávat stále lepší a účinnější prvky, respektive systémy zabezpečení. Nynější situace v terorismu tedy směřuje k útokům na civilní obyvatelstvo na veřejných místech za použití, pokud možno, co nejjednodušších a levnějších podomácku vyrobených nástražných zařízení, sestavených podle dostupných návodů na internetu. Do budoucna hrozí, že těchto útoků bude stále přibývat a budou se na nich zejména podílet osamělí zradikalizovaní fanatici bez přímých vazeb na některou z teroristických skupin.²⁷

²⁷ Bezpečnostní informační služba. BIS online]. Praha: Zpravodajská služba České republiky, 2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

5 Teroristické skupiny

Islámský stát

Islámský stát ovládá severní část Iráku a západní část Sýrie. Uvnitř těchto oblastí si vytvořil svou vlastní a velmi brutální vládu, které přijala právo šaría. Zakladatelem je Abú Bakr al-Baghdádí a má na svědomí jedny z nejbrutálnějších teroristických útoků. Islámský stát je známý především pácháním teroristických útoků v Evropě, při kterých bylo zabito mnoho lidí z celého světa. Představitelé islámského státu vyznávají islamismus. Ten je definován jako forma islámského náboženského fundamentalismu a forma výraznějšího prolínání islámu s politikou a rozšiřování islámu teroristickými metodami. Ne vždy je spojován jen s násilím a terorismem, i když tomu tak od roku 2001 začíná být pravidlem.²⁸

Talibán

Tato organizace je dobře známá tím, že v letech 1996 až 2001 kontrolovala Afghánistán. Organizace byla založena Mullahem Mohammedem Omarem, který během vládnutí v Afghánistánu vrátil tuto zemi zpět do středověku s přísným ukládáním práva šaría a islámských zákonů. Zničil staré artefakty a sochy. Nutili ženy, aby měly celou postavu zahaleny. Talibánu se dostávalo také aktivní podpory do Al-Káidy a byli svrženi až v době invaze od Spojených států amerických. Talibán znamená v pašťtině "studenti". Hnutí se nejspíše zrodilo na náboženských seminářích, placených většinou ze Saudské Arábie, kde se vyučovala nekompromisní forma sunnitského islámu. Toto nastalo začátkem 90.let v severním Pákistánu po odstupu sovětské armády z Afghánistánu. Talibán pak začal v paštunských oblastech mezi Pákistánem a Afghánistánem razantně usilovat o moc a hlásali obnovení míru a bezpečnosti.²⁹

Na druhé straně Talibán prosazoval vlastní strohou verzi islámského práva šaría. Z jihozápadního Afghánistánu pak Talibán rozšířil svůj vliv i do ostatních částí země. V září 1995 dobyl Talibán provincii Herát na hranici s Íránem a o rok později dobyli afghánské hlavní město Kábul a svrhli tehdejší režim prezidenta Burhánuddína Rabbáního. Talibán pokračoval ve svém snažení a do roku 1998 dostal pod svou kontrolu

²⁸ ČEJKA, M., Encyklopedie blízkovýchodního terorismu. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 280. ISBN 978-80-87029-19-0.

²⁹ Deník. Denik [online]. Praha, 2021, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/taliban-afghanistan.html

90 procent Afghánistánu. Nesmírný podíl na tom měla skutečnost, že obyvatelé Afghánistánu byli unavení boji, jež neustávaly ani po vyhnání Sovětů. Na druhé straně začal Tálibán protlačovat velmi přísný výklad práva šaría včetně zavádění až striktních trestů. Jednalo se o veřejné popravy odsouzených vrahů či cizoložníků nebo veřejného sekání rukou osobám, které islámské soudy uznaly vinnými z krádeže. Přísná zákony se týkala i běžného života. Muži museli začít nosit plnovousy, ženy chodit v kompletních burkách zahalujících celou tvář a tělo. Tálibán také zakázal televizní přenosy, hudbu a kina. Mezinárodní veřejnost Tálibán obvinila z porušování lidských práv a dále z kulturního barbarství a zničení afghánského historického odkazu.³⁰

Přestože v únoru 2020 došlo mezi Tálibánem a Spojenými státy americkými k mírové dohodě, hnutí pokračovalo v útocích. Avšak útoky byly cílené na města a vojenské základny k taktice cílených vražd, terorizujících afghánské civilisty. Cílem se stávaly zejména osobnosti, které svými životními postoji odporovaly tálibánskému pojetí práva šaría. To naznačovalo, že Tálibán změnil svou strategii, ale nikoli ideologii. Nový americký prezident Joe Biden i přesto oznámil, že všechny americké síly opustí Afghánistán do 11. září 2021 přestože americké zpravodajské služby varovaly, že tento čin povede ke svržení afghánské vlády. Toto prohlášení se také stalo skutečností. Tálibán obsadil hlavního města Kábulu, z nějž utekl dosavadní prezident Ašraf Ghaní.³¹

Al-Káida

Jedná se o jedno z neznámějších hnutí, které je spojeno s teroristy, a to hlavně kvůli útokům 9. září 2001 v New Yorku. Jedná se o islámskou skupinu, která byla založena v roce 1989 Usáma Bin Ládinem. Pod jeho vládou provedla několik velkých útoků na Spojené státy, které dospěly až k afghánské válce. V květnu 2012 byl Usáma Bin Ládín zabit v Pákistánu. Al-Káida je teroristická organizace, kterou útoky na Světové obchodní centrum v roce 2001 vynesly na nechvalnou první pozici teroristických hnutí. Usáma bin Ládín, který mudžáhidy výrazně finančně podporoval, se po stažení Sovětů z Afghánistánu vrátil do Saudské Arábie, kde s největší pravděpodobností Al-Káida vznikla. Saudské království ale odsoudil za povolení vstupu americké armády na své území během napadení Kuvajtu Irákem a následně byl pro protivládní aktivity ze země

³⁰ Deník. Denik [online]. Praha, 2021, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/taliban-afghanistan.html

³¹ Tamtéž

vyhoštěn. Odešel do Chartúmu v Súdánu, který se potom stal sídlem organizace Al-Káida. První teroristické akce se uskutečnily na území Somálska. V roce 1996 Bin Ládín vyhlásil válku Spojeným státům americkým. Po vyhoštění ze Súdánu se následně vrátil do Afghánistánu, kde touto dobou vládl Tálibán a který Bin Ládina přijal.

Organizace byla značně decentralizovaná a rozdělena na malé a pohyblivé buňky. Každý člen znal jen několik málo členů, vedoucí skupin pak obvykle jen osobu, které byli přímo podřízeni. Al-Káida funguje na principu poskytování financí, logistické podpory a jméně. Některé další skupiny ji využívají ke zvýšení své reputace. Snahou Al-Káidy je sjednotit všechny muslimy, očistit islám, zbavit se veškerého vlivu americké a západní civilizace. Ideologie Al-Káidy je označována jako džihádismus, který je založený na podstatě vraždění všech nevěřících, za které jsou považováni například šíité. Útoky na Světové obchodní centrum a Pentagon 11. září 2001 odstartovaly válku proti terorismu, která znamenala tažení proti Tálibánu podporovaného Al-Káidou v Afghánistánu. V současnosti se tak mnoho výcvikových táborů a členů Al-Káidy vyskytuje pákistánských horách. Hnutí Al-Káida je spojena s mnoha desítkami útoků. Mezi největší teroristické útoky patří útok na Bali, který se uskutečnil v roce 2002 a bombové útoky v londýnském metru v roce 2005.³²

Irská republikánská armáda

Irská republikánská armáda byla založena v roce 1919 a sloužila jako bojové křídlo politické strany Sin Fein, která měla přibližně 1000 členů. Cílem této organizace bylo vytlačení britské armády ze Severního Irska, a to prostřednictvím bombových atentátů, přepadení, únosů a vydírání. Roku 1970 došlo k rozdělení Irské republikánské armády na oficiální irskou republikánskou armádu a prozatímní irskou republikánskou armádu. Financování této organizace probíhalo prostřednictvím kriminality a formou podpory od Irů ze Spojených Států Amerických a také od sympatizantů z arabských zemí. Organizace se od začátku soustředila na vytvoření co největšího počtu obětí. Cíle Irské republikánské armády tvořila britská armáda, vězení, úřady, soudy a loajální členové politických stran. Hlavním cílem této organizace bylo vytlačení britské armády a vytvoření jednotného irského státu. V určité etapě by se dala tato organizace díky svým

³² Aktuálně. Aktualne [online]. Praha, 2010, 2010 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/al-kaida/r~i:wiki:1090/>

útokům na vojenské cíle a schopnosti udržet si vliv nad určitým územím, považovat za partyzánskou. Jsou tu ale i útoky, které byly zaměřeny přímo proti civilnímu obyvatelstvu. Nejen na území Anglie, ale také na jejich vlastním území a proti vlastním lidem. Za nejhorší útok je považována exploze automobilu v severoirském Omaghu, při které bylo zabito 29 lidí a zraněno 220 lidí. Podle definic terorismu, byla a je tato organizace jednoznačně teroristickou organizací.³³

Frakce rudé armády

byla založena v roce 1968 a měla přibližně 30 členů. Působišťem této organizace bylo především Západní Německo. Její operace byly dobře plánované a profesionálně vedené, a to díky tomu, že většina členů této organizace byla vysokoškolsky vzdělaná. Organizace začala působit jako součást studentského protiválečného hnutí pod původním názvem Baader Meinhof Gang. Jejím cílem byla likvidace západního kapitalismu a rozšíření marxistické revoluce po celém světě. Prostřednictvím svých akcí, které byly veden proti americkým vojenským cílům, chtěla Frakce narušit vztahy mezi Spojenými Státy Americkými a Západní Německem. Někteří členové organizace se účastnili výcviku v táborech ve Středním východu, které byly sponzorované extremistickými palestinskými organizacemi. Cílem útoků této organizace byly především vojenskoprůmyslové, vězeňské komplexy a americká přítomnost v zemi.³⁴

³³ Šokující planeta. Sokujiciplaneta [online]. 2016, 2016 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.sokujiciplaneta.cz/historie/sub-teroristicke-organizace---dil-ira>

³⁴ IROZHLAS. Irozhlas [online]. Praha, 2020, 2020 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/raf-fracke-rude-armady-vyroci-archiv_2005141603_mtk

6 Motivy teroristických útoků

Důvody, které vedou člověka k terorismu, často indikují, jakým bude teroristou a jak dokáže pracovat. Není jednoduché vytvořit nějaké hromadné zobecnění, protože lidé se stávají teroristy z nejrůznějších důvodů. U spousty z nich je v tom zahrnuta potřeba patřit do nějakého společenství. Hlavním motivem pro většinu může být už jen samotné členství ve skupině. Silná potřeba někam patřit a myšlenková shoda s cíli skupiny často vedou k přijímání násilí. „Z psychického hlediska je zdrojem a sociálním podhoubím motivace stát se teroristou a ztotožnit se s teroristickými praktikami jednak enormní životní nespokojenost, jednak konkrétní společenské prostředí, obsah a systém vzdělání vedoucí k sociálním předsudkům a ideovému fanatismu“³⁵ Teroristé připisují špatné motivy každému, kdo stojí nebo se ocitá mimo jejich vlastní skupinu.

Motivem teroristických činů může být:

- politická ideologie, která je založena na politických postojích, rasové, národnostní či etnické příslušnosti teroristické skupiny,
- náboženský fanatismus, v současném světě se však často náboženství nedá oddělit od samotného státu,
- touha po negativní seberealizaci (touha pomstít se),
- patologická touha ničit,
- finanční zisk, je typický pro organizovanou trestnou činnost (kriminální terorismus),
- afekt, typický spíše pro teroristy „samotáře“,
- potřeba uznání skupinou, širokým okolím.³⁶

Teroristé a teroristické skupiny se tvarují na základě různých motivací, jak udávají zahraniční studie.³⁷

³⁵ Vojenské rozhledy. Vojenskerozhledy [online]. Brno: Univerzita obrany, 2015 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/psychologie-terorismu-a-metafora-schodiste>

³⁶ Tamtéž

³⁷ BORUM, R., Psychology of terrorism. Tampa: University of South Florida, 2004.

- motivace racionální
- motivace psychologická
- motivace kulturní

Motivace racionální, tedy rozumná, vycházející z úvah, účelná a hospodárná. Kombinuje cíle a jejich realizaci. Akce teroristických skupin a jednotlivců jsou založeny na racionálním rozboru, který je charakteristický pro vojsko nebo podnikatelské týmy. Základní preferencí racionální motivace musí být součinnost, shoda a víra v úspěšné dosažení cíle. Členové skupiny musí sdílet svou vnitřní politiku a názory, bez ohledu na jejich aktivní účast v akci. Racionální terorista vychází z úvah, zda je schopna jeho skupina uspět v akci, zda je schopen subjekt zaútočit. Zhodnotí smysl a dopad poselství, které si vytyčil, posoudí strategii akce a možnost odvetných akcí proti své skupině. Jaký je názor veřejnosti, jaká je jeho reakce.

Motivace psychologická je vnitřní psychický proces teroristy nebo skupiny, který vychází z osobních potřeb a který ústí ve výslednou a žádoucí osobní spokojenost, úspěch. Nalézají nový smysl života, skupina se sceluje. Nacházejí společné myšlenky, povzbuzují se. Mění se dynamika vnímání ve skupině. Teroristický akt vnímají jako svou náboženskou povinnost. Sílicí dynamika ve skupině mění vnímání teroristů v nahlížení na možné oběti. Objevují se afektivní a nepřátelské reakce vůči druhým lidem. Ovlivňuje je sociální kategorizace, vnímání reality a nadřazenost. Vyvolávají strach u druhých, posilují své sebevědomí, pocit jistoty, kompetencí a bezpečí ve skupině. Upřednostňují vlastní skupinu, vyzdvihují její důležitost, což se může projevat znevažováním nečlenských skupin. Tyto skupiny jsou pro ně méněcenné. To je základ dehumanizace odpůrců teroristických organizací.³⁸

Motivace kulturní je založena na takových charakteristikách, jako je řeč, skupinové členství nebo víra. Jde o charakteristiky, které mohou vést k teroristickým projevům. Projevům nenávisti, pomsty. Sebevražední teroristé jsou příkladem kulturní motivace. Sebeobětující se za svou etnickou skupinu, za svou národnost. Mají své představy o národní cti, pohled na světové dění, pohled na vítězství. Právě kulturní identita je spouštěčem reakcí světových mocností. Možní teroristé a jejich zapojení je

³⁸ SMOLÍK, J., Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránků stávají vlci. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2020. s. 43. ISBN 978-80-7509-723-1.

mnohem jednodušší ve společnosti, která se shoduje v názorech, má společné plány a cíle, jako ochota obětovat se, angažovat se v teroristické organizaci, má jednotný hodnotový systém nebo názor, že je přijatelné řešit konflikt pomocí násilí. Toto je motivací jednotlivců pro jejich nábor.³⁹

Teroristické akce jsou ovlivňovány vlivem společenské a psychologické povahy. Teroristické aktivity nemůžeme vyložit odpovídajícím způsobem, pokud nám bude stačit jen analýza psychologických a společenských příčin a pokud zapomeneme, že příčinný účinek struktur a procesů závisí na způsobu, jakým teroristé vnímají a vysvětlují realitu, a že jejich rozhodnutí a úmysly jsou zapříčiněné společenskými vztahy. Z toho vyplývá, že je terorismus psychosociální logika, která je zakládána na vzájemném působení mezi sociálními a psychologickými faktory.⁴⁰

³⁹ SMOLÍK, J., Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránek stávají vlci. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2020. s. 44. ISBN 978-80-7509-723-1.

⁴⁰ CORTE I., Luis de la. Logika terorismu. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). s. 4. ISBN 978-80-200-1724-6.

7 Prevence terorismu

7.1 Prevence terorismu v rámci Evropské unie

Evropské unie má stanovou společnou definici pro terorismus ve směrnici o boji proti terorismu. A ta zní:

„Teroristický trestný čin je čin spáchaný s cílem:

- *vážně zastrašit populaci, nebo*
- *nepřiměřeně nutit vládu nebo mezinárodní organizaci k provedení jakéhokoliv jednání nebo zdržení se jakéhokoliv jednání, nebo*
- *vážně destabilizovat nebo zničit základní politické, ústavní, ekonomické nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace*⁴¹

Po několika uskutečněných teroristických útocích v Evropě a v zájmu zachování bezpečnosti uvnitř Schengenské zóny bez vnitřních hranic musí být posílena ochrana hranic vnějších. Proto byly v roce 2017 zavedeny systematické kontroly cestovních dokladů všech lidí, kteří cestují do států Evropské unie. To se týká i občanů států Evropské unie. V listopadu téhož roku se také europoslanci a ministři shodli na parametrech systému pro biometrickou registraci při vstupu a výstupu. Ten od roku 2022 zaznamenává pohyb všech občanů mimoevropských zemí přes Schengenský prostor. Systém Chytrých hranic je navíc nastaven tak, aby nezpůsoboval zbytečné zdržení, zácpy a dlouhé fronty na hraničních přechodech, letištích, v přístavech a podobně. Lidé z mimoevropských zemí, kteří nemusí mít pro cestu do Evropské unie vízum, budou také přísněji prověřováni. Od roku 2015 díky migrační krizi a v reakci na nárůst teroristických hrozeb většina Schengenských států zavedla dočasné kontroly na svých vnitřních hranicích. Tyto kontroly se v některých zemích používají dodnes. V posledních letech v Evropě přibývá počet teroristických útoků, který mají náboženský motiv. Jeden z předpokladů je že bojových oblastí v Sýrii a Iráku vycestovalo do roku 2017 zhruba 5000 Evropanů, aby se tam připojili k džihádistickým teroristickým skupinám. Podle zprávy Europolu z roku 2019 nadále zůstává několik set evropských občanů napojených na

⁴¹ Zpravodajství Evropský parlament. Europarl.europa [online]. Praha, 2021, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu>

Islámský stát v Iráku a Sýrii jako zahraniční bojovníci. Jedno z opatření proti zahraničním bojovníkům vychází z nařízení o boji proti terorismu, které rozšiřuje výčet trestných činů mimo jiné na zprostředkovávání a poskytování teroristického výcviku nebo cestování do zahraničí za tímto účelem. Členské státy měly nejpozději do září 2018 převést toto nařízení do národní legislativy.⁴²

Kriminálníci a teroristé často využívají falešné identity, aby unikli pozornosti bezpečnostních složek. Proto je důležité zorganizovat výměnu informací mezi odpovědnými úřady v jednotlivých zemích - mezi vyšetřovateli, policisty nebo soudci. V roce 2018 se europoslanci dohodli s členskými státy na posílení centrální databáze Schengenského informačního systému tak, že bude obsahovat nové záznamy související s teroristickými aktivitami. Policie a pohraničníci mohou v Schengenském informačním systému zadávat a získávat záznamy o hledaných a pohřešovaných osobách i předmětech. Evropská unie má již hodně databází a informačních systémů pro řízení hranic a pro vnitřní bezpečnost. Je nutno zajistit, aby spolu byly propojené, takže například vyšetřovatelé budou moci přes jedno rozhraní prověřovat údaje. Tato takzvaná interoperabilita databází má být skutečností od roku 2023. Podporu výměny informací mezi národními orgány zajišťuje také Evropská policejní agentura Europol. Europoslanci dali v květnu 2016 zelenou k posílení pravomocí Europolu právě v souvislosti s bojem proti terorismu. Příkladem je možnost tvořit specializované jednotky jako je Evropské protiteroristické centrum. Dne 9. prosince 2020 navrhla komise s podporou protiteroristickou agendou další posílení mandátu Europolu tím, že mu umožní vydávat informační výstrahy o podezřelých jako novou kategorii výstrah v Schengenském informačním systému.⁴³

Účinným opatřením k zastavení teroristů je zablokovat jejich zdroje příjmů a narušit logistiku. Za tímto účelem Evropský parlament v roce 2018 aktualizoval nařízení o boji proti praní špinavých peněz. Cítil tím na zvýšení transparentnosti toho, jaké osoby stojí za určitými společnostmi a řeší rizika spojená s virtuálními měnami a anonymně předplacenými kartami. Praní špinavých peněz je trestným činem ve všech zemích Evropské unie, jejich definice a sankce se však liší. Unijní pravidla z roku 2018 mají

⁴² Evropská rada Rada Evropské unie. Consilium.europa [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>

⁴³ Zpravodajství Evropský parlament. Europarl.europa [online]. 2017 [cit. 2022-01-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20170210IPR61803/prevence-terorismu-opatreni-proti-zahranicnim-bojovnikum-a-osamelym-vlakum>

zaplnit mezery a vyřešit problém nekontrolovaného převádění zisku z kriminální činnosti.⁴⁴

Dne 10. července 2020 Evropský parlament uvítal nový plán Komise, jak efektivně bojovat proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Usnesení podporuje daleko přísnější postoj „nulové tolerance“ vůči zemím, které zaostávají při zajištění pravidel boje proti praní špinavých peněz do vnitrostátního práva. Poslanci poté naléhají, aby vysoce rizikové třetí země byly okamžitě zapsány na černou listinu.⁴⁵

Extremisté a teroristé používají internet k rozšíření propagandy a nenávisti. V dubnu 2021 Evropský parlament schválil nová pravidla, na jejichž základě musí on-line společnosti, jako je YouTube, odstranit teroristický obsah nebo k němu zabránit přístup do jedné hodiny od chvíle, kdy k tomu budou vyzvány příslušnými orgány. Tato pravidla se nevztahují na vzdělávací obsah. Radikalizace a boj proti ní byly jedním z problémů, na které se soustředil zvláštní výbor pro terorismus, který ukončil svou roční práci v prosinci 2018. Parlament následně navrhl sledovat nenávistné kazatele na úrovni Evropské unie. Podle poslanců mohou nyní unikat pozornosti, pokud se přestěhují z jednoho evropského státu do jiného. Poslanci také doporučili oddělení radikalizovaných vězňů ve věznicích. Protože většinu teroristických útoků v Evropě spáchali zdejší občané, Evropský parlament požadoval společnou strategii EU jak čelit a předcházet radikalizaci ve věznicích, v on-line prostředí, díky vzdělávání a sociálnímu začleňování.⁴⁶

7.1.1 Protiteroristické politické nástroje Evropské unie

Evropská bezpečnostní strategie

Jedná se o historicky první vrcholný strategický dokument na evropské úrovni v oblasti bezpečnostní a obranné politiky. Evropská bezpečnostní strategie byla přijata roku 2003.⁴⁷

⁴⁴ Evropská komise. Consilium.europa [online]. Štrasburk, 2015 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_15_4865

⁴⁵ Evropská rada Rada Evropské unie. Consilium.europa [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>

⁴⁶ Zpravodajství Evropský parlament. Europarl.europa [online]. Praha, 2021, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu>

⁴⁷ PIKNA, B., Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 384. ISBN 978-80-7380-611-8.

Haagský program

Evropskou radou byl ke konci roku 2004 přijat Haagský program. Tento dokument reaguje na události, které nastaly po 11. září 2001. Klade důraz na předcházení a potlačování terorismu a považuje to za důležitý prvek.

Prohlášení k boji proti terorismu

Krátce po útoku v Madridu, který se odehrál roku 2004, a který představoval vůbec první hrozbu mezinárodního terorismu v Evropě, Evropská rada přijala dokument s názvem Prohlášení k boji proti terorismu. V tomto dokumentu mimo jiné uznává, že boj proti fenoménu jako je terorismus vyžaduje akci napříč všemi možnostmi, které Evropská unie poskytuje. Součástí tohoto prohlášení byly schváleny doplněné strategické cíle vedoucí k posílení Akčního plánu Evropské unie za boj proti terorismu.⁴⁸

Akční plán Evropské unie na boj proti terorismu

Tento Akční plán vydaný roku 2004, aktualizuje strategické cíle, které rozšiřují původní akční plán z roku 2001. K účinnému boji proti terorismu je zapotřebí, aby jednotlivé členské státy efektivně implementovali do svých právních předpisů jednotlivá opatření. Akční plán obsahuje sedm strategických cílů. Prohlášení rady k útokům v Londýně Obsahuje deset bodů, ale většina opatření je zakotvena v Akčním plánu Evropské unie pro boj proti terorismu. Prohlášení Rady bylo přijato Evropskou Radou v návaznosti na bombové útoky v Londýně roku 2005. V dokumentu se teda nevyskytují nové úkoly. Jedná se spíše o urychlení přijetí a o následnou implementaci jednotlivých opatření.⁴⁹

Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu

S akčním plánem shrnuje jednotlivé aspekty protiteroristické politiky Evropské unie do jednoho dokumentu, a tím představuje ucelenou strategii Evropské unie pro celou určitou oblast. Byla přijata roku 2005. Obsahuje čtyři pilíře. Ty mají představovat

⁴⁸ PIKNA, B. Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 385. ISBN 978-80-7380-611-8.

⁴⁹ Tamtéž s. 388.

komplexního odpověď na teroristické hrozby mezinárodního charakteru. Pilíře jsou označené jako předcházení, ochrana, pronásledování a reakce. Spolu s tímto dokumentem byl přijat i Akční plán Evropské unie boje proti terorismu.⁵⁰

Strategie Evropské unie na boj proti radikalizaci a náboru teroristů

S akčním plánem byl odsouhlasen roku 2004 na zasedání Evropské vlády s tím, že je nutné přijmout strategii a akční plán, který se zabývá bojem proti radikalizaci a náborů do teroristických organizací. S přijetím těchto dokumentů počítala Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu, která tvořila základ. Při tvorbě a přijímání dané strategie bylo bráno v potaz, že převážná většina Evropanů, včetně muslimů, neakceptuje extremistické ideologie. K této strategii je připojen Akční plán a jeho součástí je sada preventivních a represivních opatření. Tento dokument neobsahuje problematiku trestního postihu za účast na teroristických aktivitách.⁵¹

7.2 Prevence terorismu v České republice

Postavení České republiky v boji proti terorismu si klade jako základní cíl zajistit, aby se klíčové aspekty protiteroristické agendy nezačaly řešit až v případě nastalé hrozby či po vypuknutí konkrétního teroristického útoku. Dlouholeté zkušenosti poukazují na fakt, že významnou roli v preventivním opatření boji proti terorismu spočívá v časně detekci hrozeb vně ČR potažmo EU. Vzhledem k nadnárodnímu charakteru mezinárodních teroristických útoků věnují bezpečnostní složky České republiky především pozornost tomu, aby postupy Českých bezpečnostních složek byly v maximální možné míře sladěny s úsilím na nadnárodní úrovni, s důrazem na postupy Evropské unie, Severoatlantické aliance a Organizace spojených národů. Preventivní opatření v boji proti terorismu, jsou ve skutečnosti pojata jako vzájemný soubor kroků, věnovaný konkrétním prvkům dané problematiky. Uskutečnění navržených a odsouhlasených kroků je následně průběžně a pravidelně vyhodnocováno. Důležitou součástí širšího přístupu k boji proti terorismu je šíření základních hodnot, jakými jsou demokracie, principy právního státu a respekt k lidským právům.

⁵⁰ PIKNA, B. Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 389. ISBN 978-80-7380-611-8.

⁵¹ Tamtéž s. 392.

Protiteroristická aktivita v České republice jde ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Z tohoto důvodu využívá klíčové dokumenty, jako jsou:

- Evropská protiteroristická strategie
- Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem
- Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu
- Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování
- Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním
- Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin
- Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů.
- pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora Evropské unie.⁵²

České bezpečnostní složky vnímají odpovědnost za ochranu veřejnosti před terorismem, ale také respektují otázku ochrany soukromí obyvatel státu. Avšak důležitým faktem je, že v případě reálné hrozby či nebezpečí teroristického útoku dochází k opomenutí zájmů jednotlivců na úkor zájmu většiny. Česká republika plně respektuje základní principy demokratického státu a demokratické hodnoty. Veškeré své kroky v boji proti terorismu koncipuje tak, aby nedocházelo k omezení základních práv a svobod občanů nad rámec dané situace danými příslušnými zákony.

Základní principy v boji proti terorismu v České republice:

- Soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty.
- Respektování principů demokracie a ochrany lidských práv.

⁵² STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013, s. 4.

- Spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi.
- Prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit.
- Budování a prohlubování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery.
- Prověřování schopností čelit hrozbě terorismu.
- Vzdělávání
- Aktivní přístup při prevenci hrozeb.
- Informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu.
- Maximální pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích.⁵³

Ač může být veřejnost v boji proti terorismu unavená není toto snažení bezúčelné. Musíme zde přijmout skutečnost, že terorismus se stal latentní, trvalou a všudypřítomnou hrozbou pro celý svět. Naděje, že tento trend v dohledné době skončí, pomine, se nenaplnil. Nedá se v následující době očekávat, že by tato hrozba odezněla nebo že by došlo k jejímu omezení. Nastalé události posledních let poukazují o opaku a incident, který se odehrál v červenci 2012 v Burgasu jasně poukázal na to, že ani nové členské státy Evropské unie se v budoucnu incidentům spojených s terorismem nevyhnou. Proto nelze očekávat že se Česká republika těmto hrozbám vyhne. Tudíž by se nemělo s potřebnými opatřeními otálet. Avšak Česká republika je státem, v němž nedochází k projevům domácího či mezinárodního terorismu. Potenciální hrozba politicky motivovaného útoku proti území České republiky nebo jejím zájmům v zahraničí by však mohlo úzce souviset se zahraniční politikou státu. Úroveň připravenosti České republiky na případné teroristický útoky na našem území, nebo proti našim zájmům v zahraničí, musí odpovídat geopolitické poloze České republiky a úrovni našeho zapojení do celosvětového protiteroristického úsilí.

Bezpečnostní strategie České republiky je základní dokument, který stanovuje směřování země v oblasti bezpečnosti. Stanovuje přípravy, strategie, techniky a taktiky v

⁵³ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013, s. 11.

boji proti terorismu, které společně používají vlády, vojsko, ozbrojené složky, zpravodajské agentury i soukromé subjekty. Předchází nebezpečným situacím, preventivně a efektivně promýšlí většinu případů, které jsou levnější, než často okamžité drahé a riskantní násilí, postihy. V ČR musí být ochrana obyvatel, demokratických principů a státních zařízení. Mezi významné úkoly patří ochrana kritické infrastruktury, ochrana dalších potencionálních cílů teroristických útoků. Jsou jimi jaderné elektrárny nebo přehrady, nemocnice či školská zařízení, nákupní či kulturní centra, sportovní stadiony či shromáždění, divadla či náměstí. Narušení kritické infrastruktury by mělo vážný dopad na bezpečnost státu, na zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, na zdraví osob nebo na ekonomiku státu. Preventivní a výchovná činnost představuje velmi důležitý článek v problematice ochrany obyvatelstva, protože poskytuje občanům potřebné informace formou komunikace, získávání informací, preventivními opatřeními, které jsou vhodné a adekvátní ke znalostem a schopnostem obyvatelstva.⁵⁴

Nejčastější formy prevence:

- informovanost v rozhlasu, televizi
- příspěvky v tisku
- informace na internetu, (sociální sítě)
- rozšiřování preventivních materiálů (letáků)
- realizace dnů otevřených dveří (hasičské, policejní stanice)
- pořádání výstav požární techniky a technických prostředků, popř. dalších prostředků (např. Protipovodňová opatření)
- ukázky zásahů a dalších opatření k ochraně obyvatelstva
- přednášky pro podnikatele, pro odbornou i laickou veřejnost

⁵⁴ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013, s. 29.

- přednášky pro děti a organizace akcí na ZŠ a SŠ⁵⁵

7.2.1 Případy Teroristických útoků v České republice

Česká republika doposud nezažila teroristický útok v tom pravém slova smyslu, nicméně některé případy můžeme označit jako teroristický čin podle trestněprávní úpravy. Jeden z takovýchto případů se odehrál v roce 1990 na Staroměstském náměstí, kdy se jednalo o bombových útok. Avšak pachatelovi nevyšel plán, jak by měla bomba vybuchnout a šipky tomu bylo zraněno pouze 18 lidí. Šlo o časovou bombu ukrytou v tašce a položenou na pomníku Jana Husa. V tašce byla asi půl metru dlouhá ocelová trubka, která byla naplněna střelným prachem a kusy kovových součástek. Pachatele se nepodařilo dopadnout. Avšak v roce 2004 se podařilo dopadnout muže, který mohl být útočníkem a byl podezřelý z 18 bombových útoků. Při zatýkání obvinění muž spáchal sebevraždu. Kdo byl skutečný pachatel, se již asi nedozvíme. Tento čin můžeme označit za největší teroristický útok na území České republiky.⁵⁶

Poslední případ je z roku 2017, pojednává o starším muži, který způsobil nehodu dvou vlaků po sobě. Bývá často označován jako první český terorista a je prvním Čechem, který kdy byl za teroristický čin odsouzen. Muž pokácel dva stromy a následně je umístil na koleje, a tím způsobil dvě železniční nehody, při kterých naštěstí nikdo nepřišel o život. Jeho cílem bylo vyvolat strach u lidí z muslimských imigrantů. Šířil výhrůžné leták, rozvěšoval je na veřejných místech a rozesílal je do schránek. Svoje počínání ukončil umístěním stromů do kolejiště. Byl uznán vinným z teroristickými útoky a byl poslán na čtyři roky do vězení. Bylo mu nařízeno také psychiatrické léčení, jelikož trpěl organickou poruchou osobnosti.⁵⁷

⁵⁵ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013, s.25.

⁵⁶ Blesk. Blesk.cz [online]. 2020, 2020 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/regiony-praha-praha-zpravy/645604/teroristicky-utok-v-praze-pred-30-lety-otrasl-staromestskym-namestim-vybuch.html>

⁵⁷ Aktuálně. zpravy.aktualne [online]. 2019, 2019 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/senior-si-za-pokaceni-stromu-na-koleje-ma-odpykat-ctyri-roky/r~1fa8571817da11e9beedac1f6b220ee8/>

8 Dotazníkové šetření

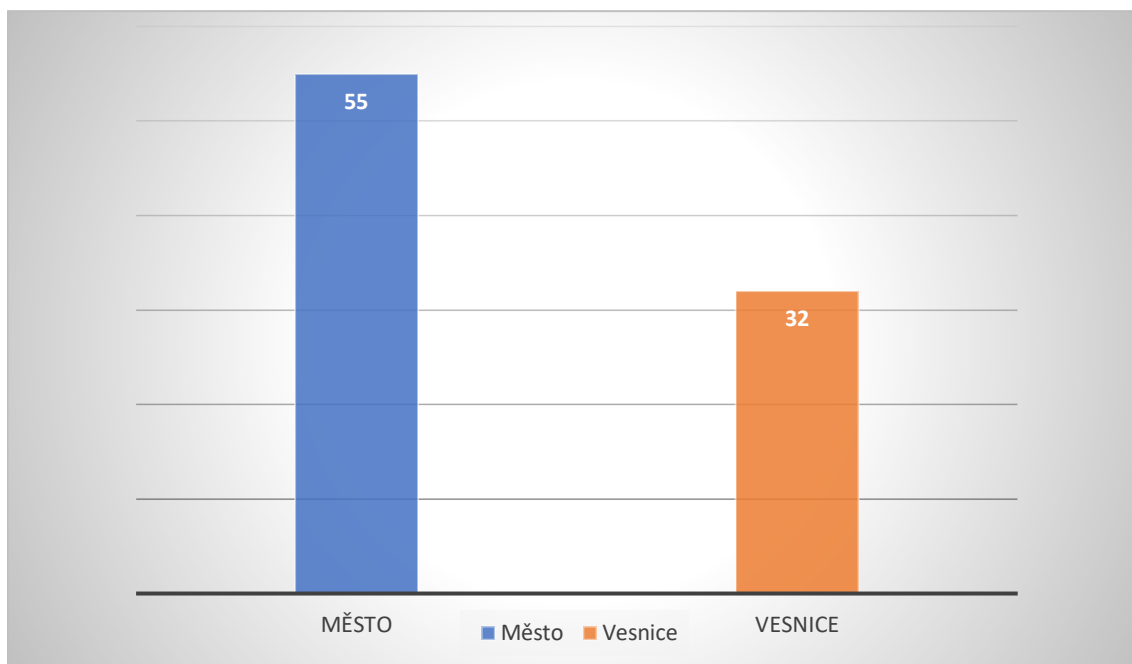
Cílem šetření je získat pohled lidí na terorismus a jejich pocit bezpečí v Karlovarském kraji. Pro tento účel byla vybrána metoda dotazníkového šetření, která byla doplněna hypotézami. Dotazník byl uskutečněn elektronickou formou pomocí serveru survio.cz. Dotazník obsahuje 14 otázek z čehož jsou 3 otázky výčtové, 2 otázky jsou polouzavřené a zbylých 9 otázek je uzavřených. Elektronický dotazník byl zvolen z důvodu oslovení co nejvíce lidí. Dotazníkové šetření probíhalo od 14.03.2022 do 20.03.2022. Dotazník vyplnilo 87 respondentů. Respondenti byli vybíráni náhodě.

K vyhodnocení dat byly zvoleny tyto hypotézy:

1. Lidé vnímají Karlovarský kraj jako bezpečný.
2. Lidé berou přijímání uprchlíků jako faktor zvyšující riziko teroristických útoků.
3. Většina lidí si bude myslet že důvod teroristického útoku je náboženský podtext.
4. Lidé nebudou vnímat dění teroristických útoků.

1. Žijete ve městě nebo na vesnici?

Graf 1: Město nebo vesnice

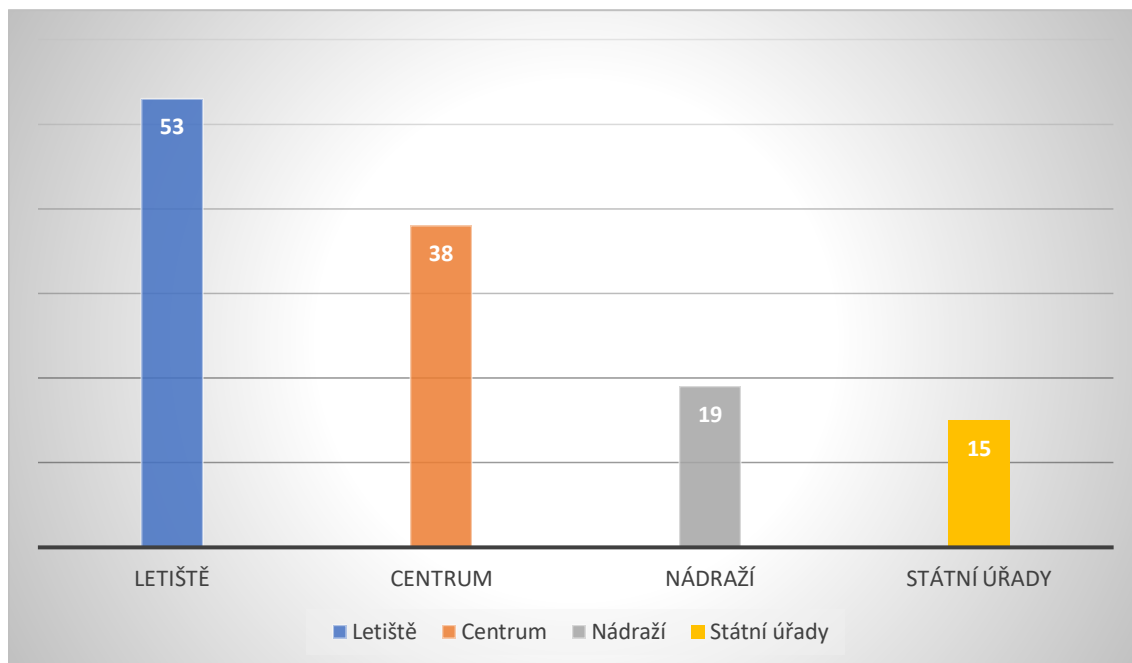

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce zvolilo 55 respondentů odpověď „město“. Zbýlých 32 respondentů zvolilo odpověď „vesnice“.

2. Kde myslíte, že hrozí nejvyšší riziko výskytu teroristických útoků?

Graf 2: Nejvyšší riziko výskytu

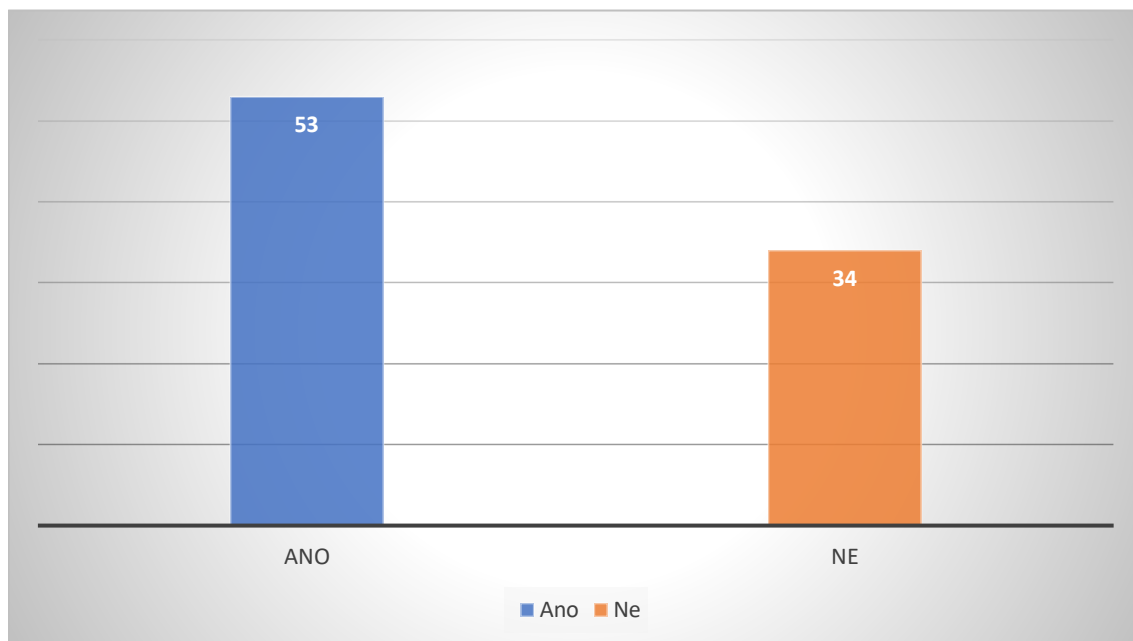

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce mohli respondenti zvolit více jak jednu odpověď. Nejvíce vybranou odpovědí se stalo „letišťe“. Celkově tuto odpověď zvolilo 53 respondentů. Následnou druhou nejvíce zvolenou odpovědí se stalo „centrum“. Tato odpověď byla zvolena 38 respondenty. Další zvolenou odpovědí se stalo „nádraží“. Tuto odpověď zvolilo 19 respondentů. Poslední se staly „státní úřady“, které zvolilo 15 respondentů.

3. Myslíte, že je Karlovarský kraj bezpečný?

Graf 3: Karlovarský kraj

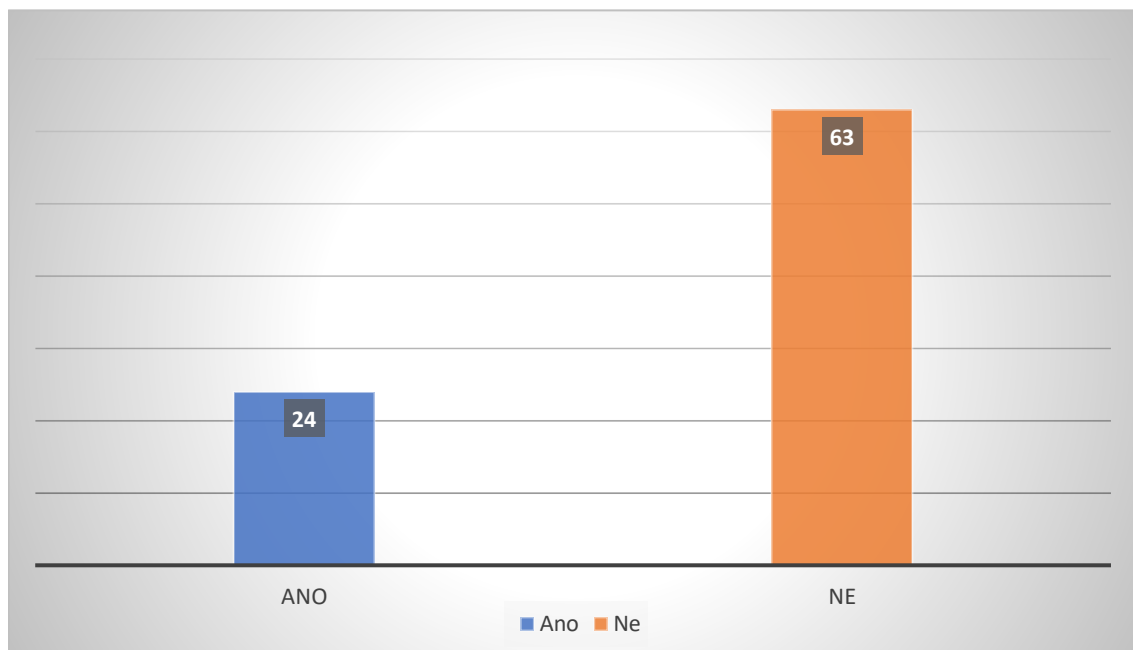

Zdroj: Vlastní šetření

53 respondentů zvolilo, že považují karlovarský kraj jako bezpečný. Zbýlých 34 respondentů zvolilo, že Karlovarský kraj za bezpečný nepovažují.

4. Zvyšují hranice s Německem riziko teroristických útoků?

Graf 4: Hranice s Německem

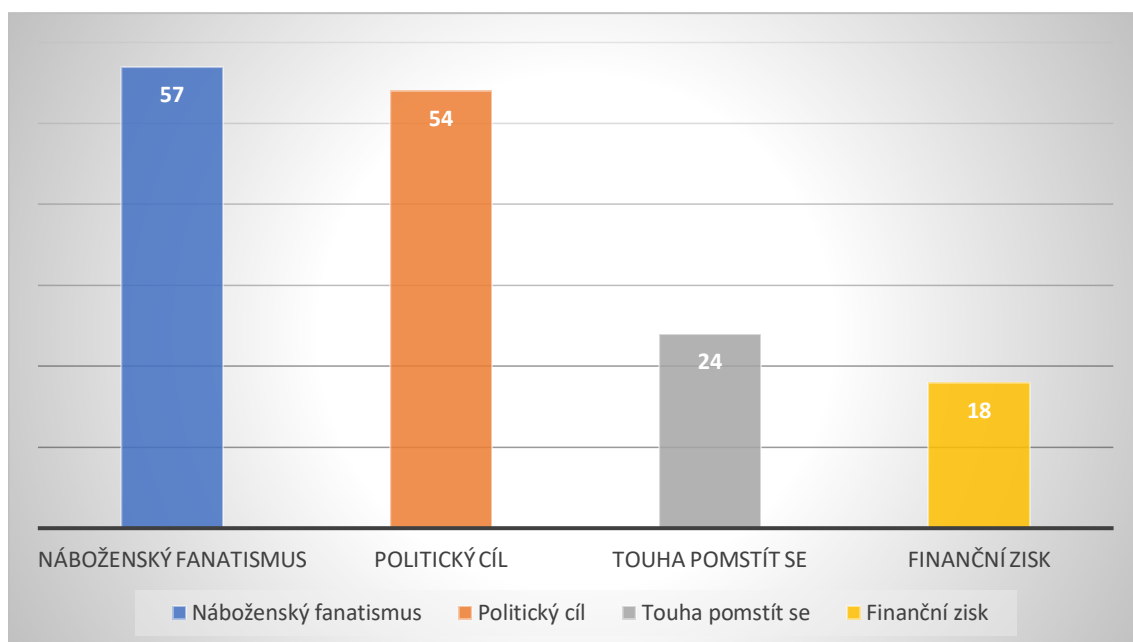

Zdroj: Vlastní šetření

Podle 24 oslovených respondentů je společná hranice s Německem rizikem zvyšujících se teroristických útoků. Většina respondentů v celkovém počtu 63 respondentů, zvolila, že společné hranice s Německem nejsou hrozbou pro zvýšení rizika teroristických útoků.

5. Jaké myslíte, že jsou příčiny páchaní teroristických útoků?

Graf 5: Příčiny páchaní teroristických útoků

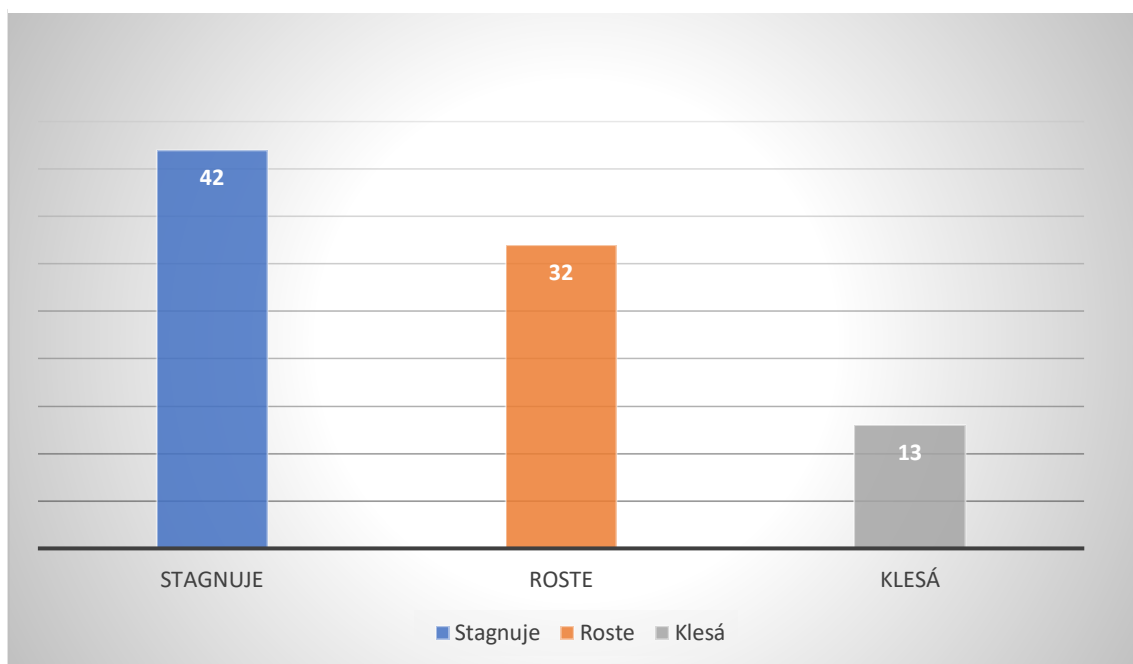

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce mohli respondenti zvolit více jak jednu odpověď. Nejvíce zvolenou odpovědí s celkovým počtem 57 se stala odpověď „náboženský fanatismus“. Druhou nejvíce zvolenou odpovědí se stala „politický cíl“ s celkovým počtem 54. Třetí nejvíce zvolenou odpovědí se stala „touha pomstít se“, tuto odpověď zvolilo 24 respondentů. Nejméně odpovědí získal „finanční zisk“ s celkovým počtem 18 respondentů.

6. Vnímáte, že riziko teroristických útoků v posledních letech roste nebo klesá?

Graf 6: Riziko roste nebo klesá

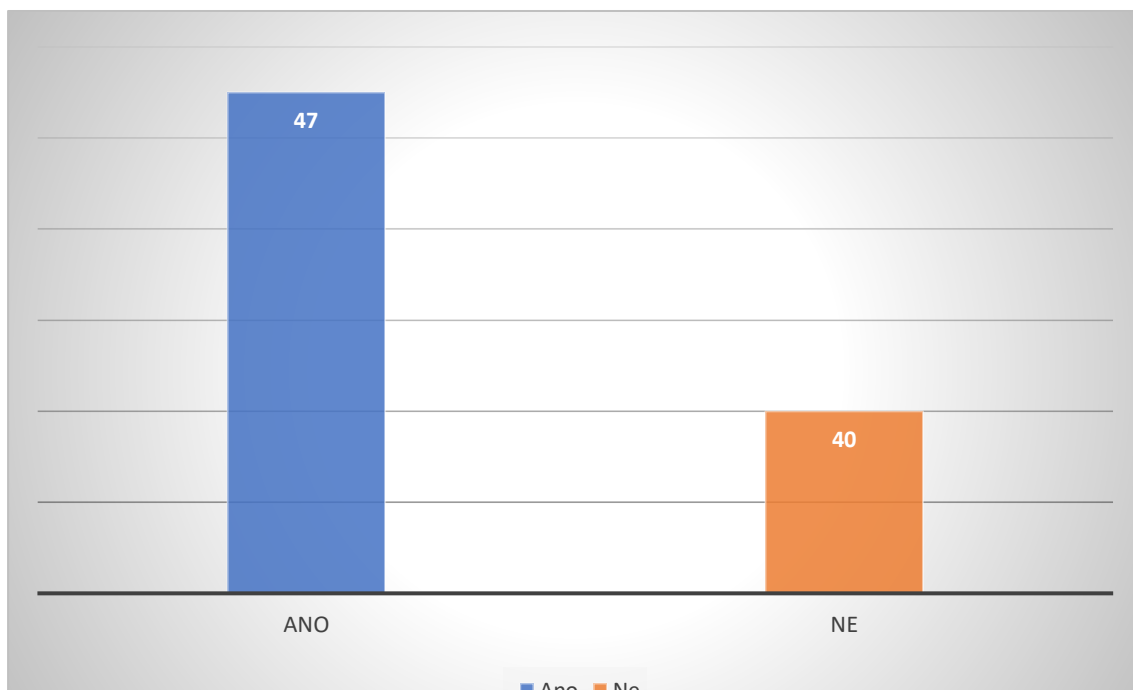

Zdroj: Vlastní šetření

Nejvíce zvolenou odpovědí je, že riziko teroristického útoku stagnuje s počtem 42 respondentů. 32 respondentů zvolilo odpověď, že „roste“. Nejméně zvolenou odpovědí byla že „klesá“, a to s počtem 13 respondentů.

7. Přijdou Vám opatření v České republice proti teroristickým útokům dostačující? Pokud ne, jaká bezpečnostní opatření byste zavedli?

Graf 7: Opatření v České republice

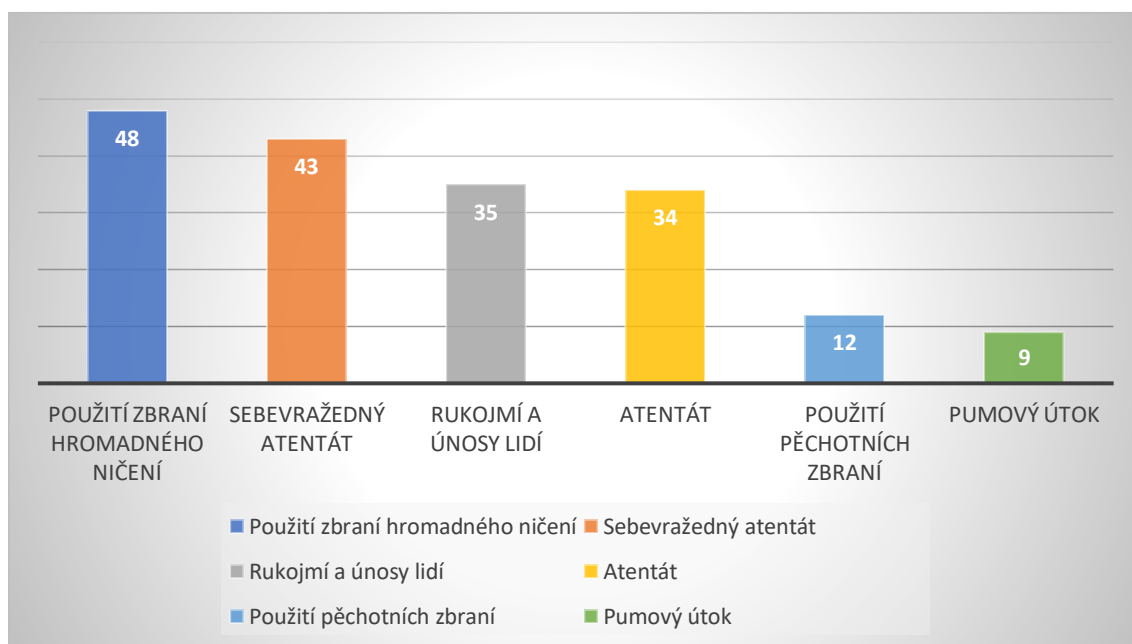

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce mohli respondenti svou odpověď doplnit. 47 respondentů zvolilo, že jim opatření České republiky přijdou dostačující. Zbýlých 40 respondentů zvolilo, že jim opatření nepřijdou dostačující. Mezi opatření, které by lidé zavedli, se objevilo více příslušníku statní správy, více proti vozidlových sloupů např. u nákupních center, více kontrol na hranicích, rozšíření kamerového systému a zvýšené kontroly na letištích.

8. Jaký typ teroristických útoků hrozí v dnešní době nejvíce?

Graf 8: Typy teroristických útoků

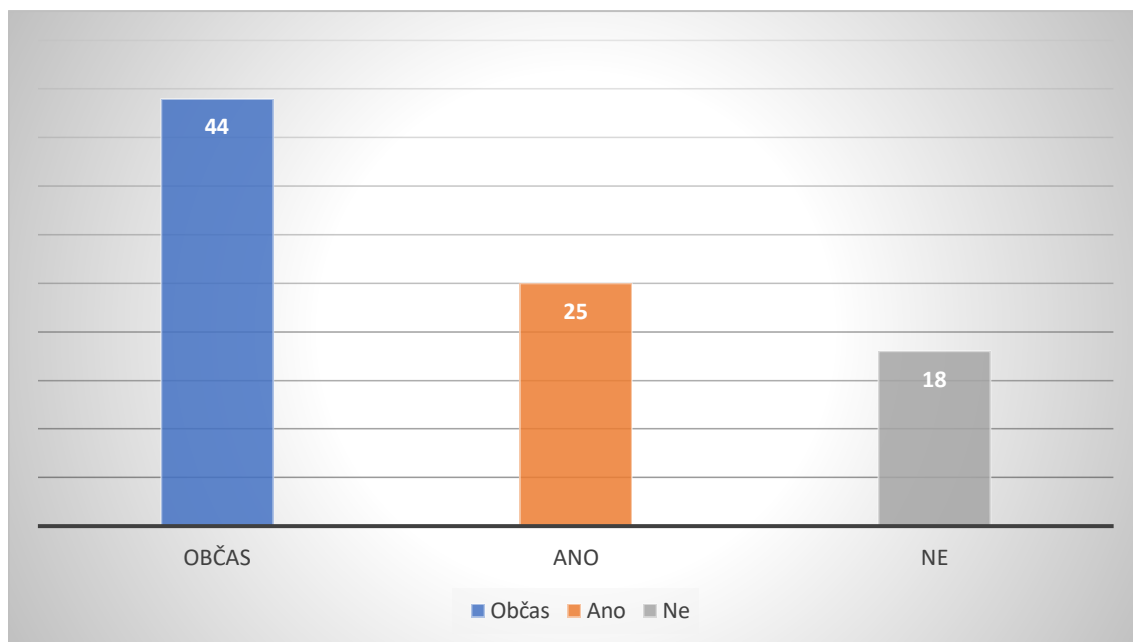

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce měli respondenti možnost zvolit více odpovědí. Nejvíce zvolená odpověď byla „Použití zbraní hromadného ničení“. Tuto odpověď zvolilo 48 respondentů. Druhá nejvíce označovaná odpověď byla „sebevražedný atentát“ s celkovým počtem 43 označení. Další zvolenou odpovědí byla „rukojmí a únosy lidí“. Tuto odpověď označilo 35 respondentů. Poslední nejvíce zvolenou odpovědí byl „atentát“ celkovým počtem 34. Jako další byla vybrána odpověď „použití pěchotních zbraní“. Tuto odpověď zvolilo 12 respondentů. Jako poslední možná odpověď skončila „pumový útok“. Celkově tato odpověď byla vybrána 9 respondenty.

9. Sledujete dění teroristických útoků ve světě?

Graf 9: Dění teroristických útoků

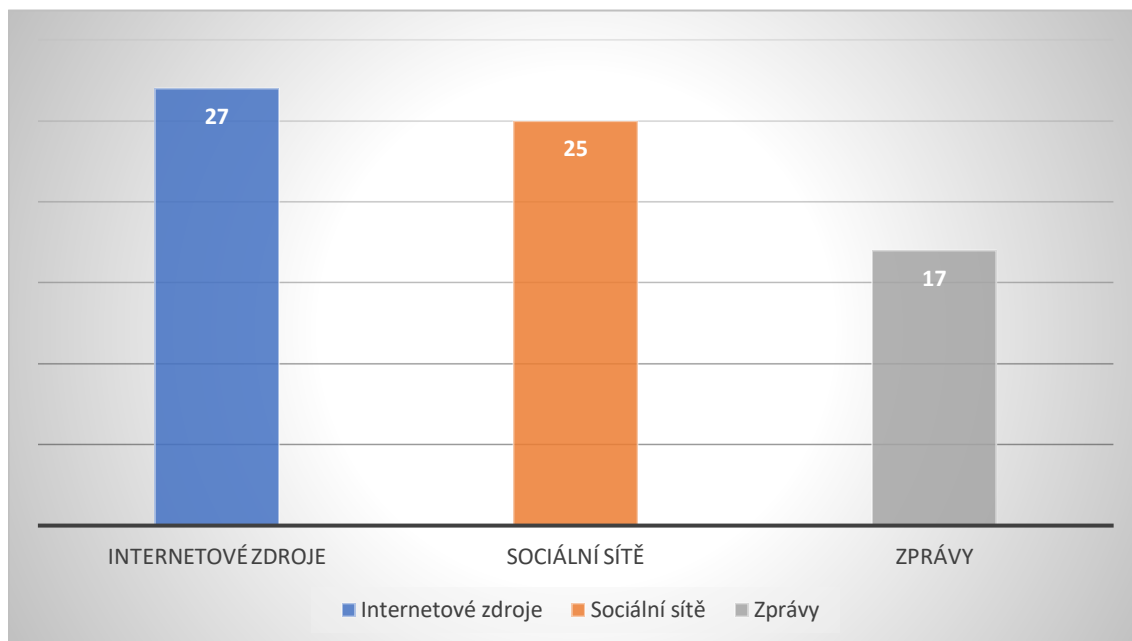

Zdroj: Vlastní šetření

U této otázky polovina respondentů zvolila odpověď „občas“. Celkově tuto odpověď označilo 44 respondentů. Další odpověď byla zvolena 25 respondenti. Jednalo se odpověď „ano“. Poslední odpověď „ne“ označilo zbylých 18 respondentů.

10. Pokud ano, z jakých zdrojů čerpáte?

Graf 10: Zdroje informací

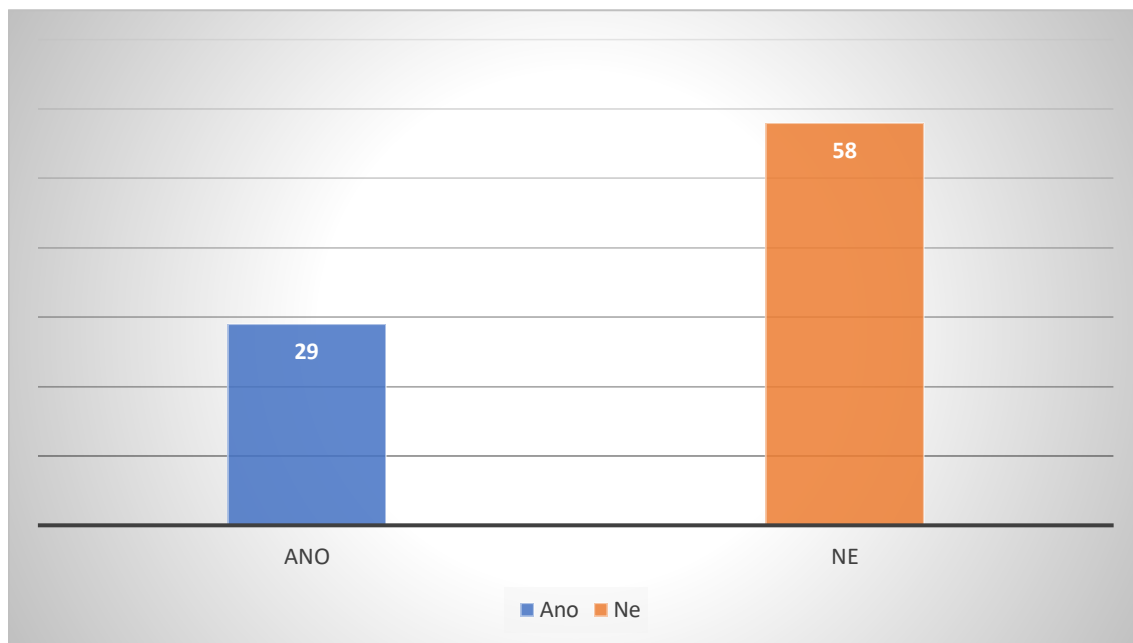

Zdroj: Vlastní šetření

Na tuto otázku mohli odpovědět pouze respondenti, kteří u předchozí otázky zvolili odpověď „ano“ a „občas“. Tudíž na tuto otázku odpovědělo 69 respondentů. Nejvíce zvolenou odpovědí se stala odpověď „internetové zdroje“ s počtem 27 respondentů. Jako další nejčastější odpověď byla zvolena „sociální sítě“. Tuto odpověď vybralo 25 lidí. Jako poslední odpověď byla zvolena „zprávy“, kterou zvolilo 17 respondentů.

11. Myslíte, že média dostatečně informují o nastalých teroristických útocích?

Graf 11: Média

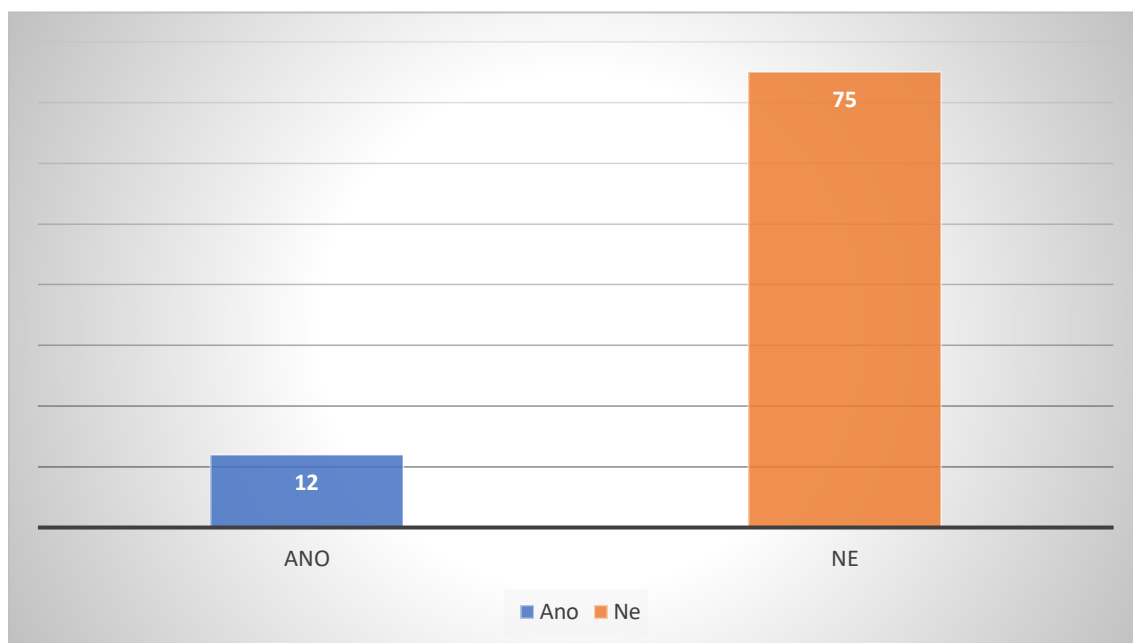

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce většina respondentů zvolila odpověď „ne“. Celkově 58 zvolilo tuto odpověď. Zbýlých 29 zvolilo odpověď „ano“.

12. Dá se agresí (teroristickými útoky) dosáhnout pozitivních výsledků?

Graf 12: Agrese

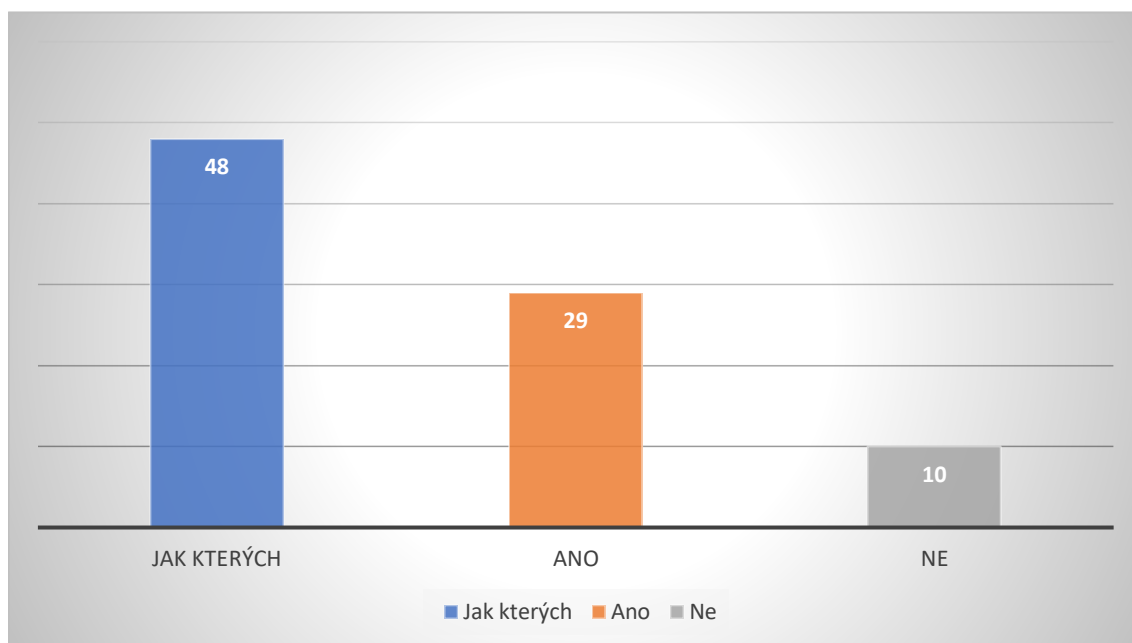

Zdroj: Vlastní šetření

V uvedené otázce si drtivá většina respondentů v počtu 75 zvolilo odpověď „ne“. Zbýlých 12 zvolilo odpověď „ano“.

13. Zvyšuje se riziko teroristického útoku přijímáním imigrantů?

Graf 13: Riziko přijímání imigrantů

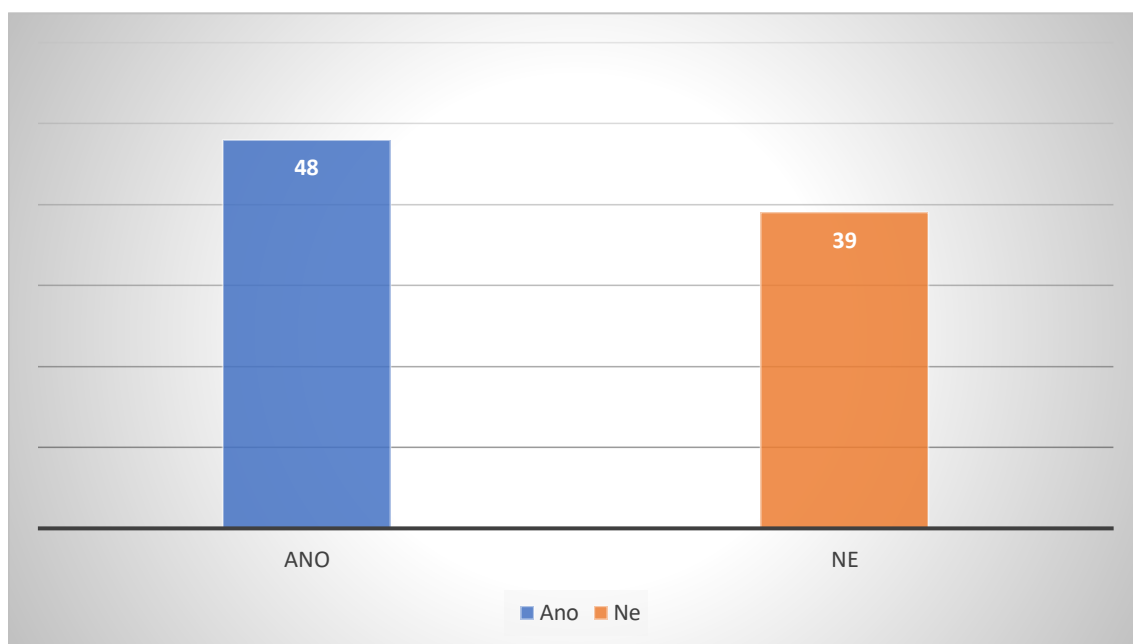

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce mohli respondenti doplnit svými slovy zvolenou odpověď. 48 respondentů zvolilo odpověď „jak kterých“ a následně doplnili svojí odpověď. Vesměs se jednalo o odpověď jednoho typu, a to, že imigranti z blízkého východu přinášejí větší riziko teroristických útoků. Avšak jeden z respondentů doplnil, že by se neměli všichni imigranti házet do jednoho pytle, ale mělo by se s každým zacházet individuálně. 29 respondentů zvolilo odpověď „ano“. Zbýlých 10 vybralo odpověď „ne“.

14. Je reálné zamezit teroristickým útokům některými opatřeními?

Graf 14: Zamezení teroristických útoků

Zdroj: Vlastní šetření

V poslední otázce se respondenti rozdělili na téměř stejně početné skupiny. 48 respondentů zvolilo odpověď „ano“. A zbylých 39 respondentů zvolili odpověď „ne“.

Diskuze

V teoretické části autor definoval pojem terorismus, jak se postupem času vyvíjel, co vedlo ke vzniku nejznámějších teroristických skupin a jaké byly jejich cíle. Dále chtěl zachytit, jaká je motivace jednotlivců nebo skupin k páchaní teroristických útoků. V poslední řadě zde autor rozebral prevenci v rámci Evropské unie a České republiky. Rozbor zahrnoval jejich preventivní činnosti před těmito akty.

Cílem dotazníkové šetření bylo získat pohled lidí na terorismus a jak tento jev vnímají.

Hypotéza číslo 1 – podle grafu 3 jde vyzorovat, že 65,5% respondentů označilo Karlovarský kraj jako bezpečný. Což hypotézu potvrzuje. Tento výsledek se dal předpokládat, jelikož na území Karlovarského kraje nebyl ještě spáchán teroristický útok. Fakt potvrzuje graf 4, kde 72% procent respondentů zvolilo odpověď, že hranice s Německem nezvyšují riziko teroristického útoku.

Otázka 11 se dotazovala respondentů, zda jim přijde, že média dostatečně informují o nastalých teroristických útocích. Pouze 29 respondentů zvolilo odpověď „ano“. Zbýlých 58 zvolilo odpověď „ne“. Z těchto odpovědí vyplývá, že by měli média více upozorňovat na teroristické útoky.

Hypotéza číslo 2 – na tuto hypotézu navazuje graf 13, kde pouze 10 respondentů (11,5%) označilo odpověď „ne“. Zbýlých 77 respondentů označilo buď odpověď „ano“, nebo „jak kterých“. Svoji odpověď mohli respondenti doplnit. Nejvíce opakující odpověď byla, že riziko teroristických útoků se zvyšuje přijímání imigrantů z blízkého východu. Což hypotézu potvrzuje. Důvod toho může být migrační krize, která vyvrcholila v roce 2015. Následně se po Evropě stala řada teroristických útoků. Což z pohledu autora v lidech vyvolalo strach z uprchlíků.

V otázce 12 se autor dotazoval respondentů, zda je možné agresí dosáhnout pozitivních výsledků. Valná většina vybrala odpověď „ne“. Avšak našli se zde tací jedinci, kteří měli opačný názor. Z pohledu autora se agresí nedá dosáhnout pozitivních výsledků. Teroristé svou činnost často odůvodňují náboženstvím nebo třeba také bojem za svobodu svého státu. Podle názoru autora se jedná o příliš radikální způsob dosažení cíle a myslí, že se daného cíle dá dosáhnout i méně radikálními způsoby tak, aby neohrožovali život, potažmo zdraví a majetek obyvatelstva.

Hypotéza číslo 3 - podle grafu 5 nejvíce respondentů zvolilo jako nejčastější odpověď „náboženský podtext“. Což hypotézu potvrzuje. Podle zpravodajství Evropského parlamentu Džihádistický terorismus zůstává stále největší hrozbou. V roce 2020 se v Evropě stalo 14 džihádistických teroristických útoků z toho 4 byli zmařené a 10 dokonanych. Tyto útoky se vyžádalo 27 obětí a 54 zraněných.

Hypotéza číslo 4 – podle grafu 9 pouze 18 respondentů označilo odpověď „ne“. Zbýlých 69 respondentů označilo odpověď „ano“ nebo „občas“. Což hypotézu vyvrací. I když se v posledních 2 letech objevovalo ve zprávách a na sociálních sítích nejvíce Pandemie Covidu– 19, lidé přesto neztratili zájem o dění teroristických útoků ve světě.

V závěrečné otázce se autor dotázal respondentů, zda je možné nějakými opatřeními zamezit teroristickým útokům. Zde se respondenti rozdělili na dvě početně poměrně vyrovnané skupiny. O něco větší skupina byla toho názoru, že lze bezpečnostními opatřeními zamezit teroristickým útokům. Z pohledu autora jde o optimistický názor. I přes sebepřísnější opatření tomuto aktu nelze zamezit. I kdyby se podařilo zabránit teroristům útočit na obyvatelstvo fyzicky, teroristé by se zaměřili na jiné způsoby teroristických útoků. Zaměřili by se na jiné prostory, například do kyberprostoru.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjištění názoru a vnímání ohrožení teroristickým útokům a skupiny obyvatelstva. S tímto záměrem bylo vytvořeno dotazníkové šetření, které se zaměřovalo na občany Karlovarského kraje. Cílem bylo zjistit, kde myslí, že je největší pravděpodobnost teroristických útoků, jestli se jim cítí ohroženi ve svém kraji, jestli jsou dostatečně informováni o dění teroristických útoků, zda pro ně přijímání imigrantů činí hrozbu, jaké jsou příčiny páchaní útoků, zda se teroristické útoky v posledních letech zvyšují a jaká bezpečnostní opatření by zavedli.

Teoretická část je rozdělena na šest kapitol. V první kapitole je rozebrán pojem terorismus. Kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly, a to typologie terorismu, která je rozdělena z hlediska původce hrozby, z hlediska cíle útoků a z hlediska nástrojů terorismu. Druhá podkapitola se zaměřuje na metody páchaní teroristického útoku a formy tohoto aktu. Druhá kapitola je zaměřena na historický vývoj pojmu terorismus a rozebírá podstatná historická fakta z pohledu terorismu. Třetí kapitola rozebírá Bezpečnostní informační službu České republiky, jedná se o jednu z nejdůležitějších orgánů v této problematice. Čtvrtá kapitola rozebírá nejznámější teroristické skupiny, jakož to Islámský stát, Tálibán a Al-Káidu. V následující kapitole je rozebrána motivace pachatelů teroristických útoků. Jaké faktory je motivují k páchaní tohoto činu. Poslední kapitolou v teoretické části bakalářské práce je prevence terorismu. Kapitola je rozdělena do dvou podkapitol a to: Prevence terorismu v rámci Evropské unie a Prevence terorismu v České republice.

V praktické části bylo využito dotazníkové šetření pro občany Karlovarského kraje, které bylo šířeno elektrickou formou přes sociální sítě. Dotazník byl vytvořen na servu survio.cz. Pro vyhodnocení praktické části byli stanoveny čtyři hypotézy. Tři ze čtyř hypotéz se potvrdily a jedna byla vyvrácena.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjištění názoru a vnímání ohrožení teroristickým útokem u vybrané skupiny obyvatelstva. Vedlejším cílem byla charakteristika terorismu. V bakalářské práci jsou cíle objasněny a srozumitelně popsány, proto oba cíle považují za splněné.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

BORUM, R., Psychology of terrorism. Tampa: University of South Florida, 2004.

BRZYBOHATÝ, M., Terorismus I.: Police History. 1.vyd. Praha, 1999. s. 141. ISBN 80-902670-1-7.

BRZYBOHATÝ, M. a kol., Terorismus a my: Computer Press. 1.vyd. Praha, 2001. s. 11. ISBN 80-7226-584-9.

CARR, C.: Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům, 1. vyd. Praha: Práh, 2002, s. 134. ISBN 80-725-2063-6.

CORTE I., Luis de la. Logika terorismu. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). s. 4. ISBN 978-80-200-1724-6.

ČEJKA, M., Encyklopedie blízkovýchodního terorismu. 1.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. s. 280. ISBN 978-80-87029-19-0.

FOLTIN, P. & ŘEHÁK, D., Historický vývoj terorismu. Obrana a strategie. 2006, s. 51 – 55.

CHMELÍK, J., Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Linde Praha, a.s., 2001. s. 26. ISBN: 80-7201-265-7.

JIROVSKÝ, V., Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství. Praha: Grada, 2007. s. 13. ISBN 978-80-247-1561-2.

KREJČÍ, O., Mezinárodní politika. Praha: Ekopress, 6. vyd. 2021, s. 433. ISBN 978-80-87865-63-7.

PIKNA, B., Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 384 – 392. ISBN 978-80-7380-611-8.

REJMAN, L., Slovník cizích slov. Praha: SPN, 1966. s. 541.

SHARP, M.E., Encyklopedie světový terorismus: přeložil Hurník, Z., Tůma, P., Svojtka & Co. 1. vyd. Praha, 2001, s. 521. ISBN 80-7237-340-4.

SMOLÍK, J., Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránek stávají vlci. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2020. s. 43 – 44. ISBN 978-80-7509-723-1.

STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013, s. 4 – 29.

Internetové zdroje

Aktuálně [online]. [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/11-zari-2001-11-9-terorismus/r~i:wiki:1716/>

Bezpečností informační služba. BIS [online]. Praha: Zpravodajská služba České republiky, 2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

Blesk. Blesk.cz [online]. 2020, 2020 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/regiony-praha-praha-zpravy/645604/teroristicky-utok-v-praze-pred-30-lety-otrasl-staromestskym-namestim-vybuch.html>

Bulletin advokacie [online]. 2017 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku%E2%80%8B-poznamky-k-orientacnimu-studiu>

Česká televize [online]. Praha, 2017 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2281882-stovky-rukojmich-zahadny-vrazedny-plyn-pred-15-lety-obsadili-cecenci-moskevske-divadlo>

Deník. Deník [online]. Praha, 2021, 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.denik.cz/ze_sveta/taliban-afghanistan.html

Evropská komise. Consilium.europa [online]. Štrasburk, 2015 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_15_4865

Evropská rada Rada Evropské unie. Consilium.europa [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>

IROZHLAS. Irozhlas [online]. Praha, 2020, 2020 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/raf-frakce-rude-armady-vyroci-archiv_2005141603_mtk

Lidovky. Lidovky [online]. 2015, 2015 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/strelba-v-uherskem-brode-utocnik-zabil-osm-lidi-pote-se-sam-zastrelil.A150224_142520_ln_domov_sk

Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Ministerstvo vnitra České republiky. MVCR [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx>

Šokující planeta. sokujiciplaneta [online]. 2016, 2016 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.sokujiciplaneta.cz/historie/sub-terroristicke-organizace---dil-ira>

Vojenské rozhledy. Vojenskerozhledy [online]. Brno: Univerzita obrany, 2015 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/psychologie-terorismu-a-metafora-schodiste>

Záchranný kruh. Zachranny kruh [online]. 2021 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/terorismus/terorismus-a-jine-hrozby.html>

Aktuálně. zpravy.aktualne [online]. 2019, 2020 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/senior-si-za-pokaceni-stromu-na-koleje-ma-odpykat-ctyri-roky/r~1fa8571817da11e9beedac1f6b220ee8/>

Zpravodajství Evropský parlament. Europarl.europa [online]. Praha, 2021, 2021 [cit.2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu>

Zpravodajství Evropský parlament. Europarl.europa [online]. 2017 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press->

room/20170210IPR61803/prevence-terorismu-opatreni-proti-zanicnim-
ahrbojovnikum-a-osamelym-vlkum

Seznam tabulek a grafů

Graf 1: Město nebo vesnice.....	40
Graf 2: Nejvyšší riziko výskytu.....	41
Graf 3: Karlovarský kraj	42
Graf 4: Hranice s Německem	43
Graf 5: Příčiny páchaní teroristických útoků	44
Graf 6: Riziko roste nebo klesá	45
Graf 7: Opatření v České republice	46
Graf 8: Typy teroristických útoků	47
Graf 9: Dění teroristických útoků.....	48
Graf 10: Zdroje informací	49
Graf 11: Média.....	50
Graf 12: Agrese	51
Graf 13: Riziko přijímání imigrantů	52
Graf 14: Zamezení teroristických útoků	53

Přílohy

A) Elektronické dotazníkové šetření

1. Žijete ve městě nebo na vesnici?

- a. Město
- b. Vesnice

2. Kde myslíte že hrozí nejvyšší riziko výskytu teroristických útoků?

- a. Letiště
- b. Centrum
- c. Nádraží
- d. Státní úřady

3. Myslíte, že je Karlovarský kraj bezpečný?

- a. Ano
- b. Ne

4. Zvyšují hranice s Německem riziko teroristických útoků?

- a. Ano
- b. Ne

5. Jaké myslíte, že jsou příčiny páchání teroristických útoků?

- a. Náboženský fanatismus
- b. Politický cíl
- c. Touha pomstít se
- d. Finanční zisk

6. Vnímáte, že riziko teroristických útoků v posledních letech roste nebo klesá?

- a. Roste
- b. Stagnuje
- c. Klesá

7. Přijdou Vám opatření v České republice proti teroristickým útokům dostačující? Pokud ne, jaké bezpečnostní opatření byste zavedli?

- a. Ano
- b. Ne

.....

8. Jaký typ teroristických útoků hrozí v dnešní době nejvíce?

- a. Použití zbraní hromadného ničení
- b. Sebevražedný atentát
- c. Rukojmí a únosy lidí
- d. Atentát
- e. Použití pěchotních zbraní
- f. Pumový útok

9. Sledujete dění teroristických útoků ve světě?

- a. Ano
- b. Občas
- c. Ne

10. Pokud ano, z jakých zdrojů čerpáte?

- a. Sociální sítě
- b. Internetové zdroje
- c. Zprávy

11. Myslíte, že média dostatečně informují o nastalých teroristických útocích?

- a. Ano
- b. Ne

12. Dá se agresí (teroristickými útoky) dosáhnout pozitivních výsledků?

- a. Ano
- b. Ne

13. Zvyšuje se riziko teroristického útoku přijímáním imigrantů?

- a. Ano
- b. Jak kterých
- c. Ne

.....

14. Je reálné zamezit teroristickým útokům některými opatřeními?

- a. Ano
- b. Ne

Dostupné na:

https://www.surveio.com/survey/d/W1O0E0D3S9U3V3N8K?fbclid=IwAR3-LIAzIYmvUkWEeZRK7c77LGOM0k0_LmM7BCDcdHUQhTMPNQmElj0Rojw